МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 92 (4259). ШИНАРДИ, 2 август, 1966 шу. Мах 2 кеп.

ГУРАХЬА ЯЛАТ ДІАДУВ ХА ГАЬНА ЯЦ

Ка бола ялат чуйнйца дальнад республике. Дукхача колхозашеи совхозашеи дика хьувкъалаьд кІа, мукх, кхыдола ялат, планал совгІа дикка ялат тессад Даьхен амбарашка.

Дукха тІехьатетта йиш йоацаш дола балхаш да хІанз юрташка деш латташ. Хьекха баьннабац мангал, хьатІакхаьчай силос кийчъе еза ха, чуэцаш латт баьца дaараш, кастта чуэца йоалалургьа пропашни культураш. Керттердар да царех цхьаккха болх тІехьа а ца тетташ уж дерригаш а ханнахьа чакхдахар. ХІана аьлча цунах тийша хургда дІахо колхозийи совхозийи экономика чІоагІъяр.

Парте дилла а белгалдаьхад юрта боахам дегІабоалабеча керттердар ялат доаккхилга дегІадоаладелта хилар, хІаьта тІадоагІача шерарча хьувкъама лард бокъалдар аьлча хІанз йоллаш латт. Дувцар да эггара хьалха дерригача боахамашка гурахьа ялат дІадера ханнахь йоаггІаш йола кийчо яр, из лакхача агромеханически боараме дІадер. Дукххача шерашкарча опыто хьахьокх ахкан балхаш комплексах а деш ялат чуийца доаллашехь а латташ оахача, дІаде фу кийчдеча, лаьтташ тоалеча колхозийи совхозийи ялат шерра шера хьувкъаш хилар. ХІаьта иштта гурахь ялат дІадера лерттІа кийчо ца еча боахамашка ялат во хулаш, довш хилар.

Из дика кхетадеш ба вай республика дукхагІолча боахамий кулгалхойи специалисташи. Гурахь ялат дІадувргдолча лаьттах 25 июль тІакхоачаш аханел совгІа дар аьхад Наурски района боахамаша, кийчдеш латт дІадувргдола фу.

Во латтац гурахьа юв культураш дІаера кийчо яра гІулакх Грозненски районе а. 25 июль тІакхоачаш аха дезача лаьттах кхоалагІа дакъа аьхадац цу районерча боахамашка. Къьастта дика лел из болх цу районерча № 1 йолча шурий совхозе. Укхаза гурахь ялат дІадувргдолча 2600 гектарах 2400 хІанзле аьхай. ДІадувча кондицега дІакхоачадеш кийчлаьг 500 тонн «Безостая-1» яхача сортах дола кІан 250 тонн мукхи.

Гурахьа юв культураш дІас езача лаьттах 60 процент аьхад Надтеречни районерча «Минеральный» совхозе. Дукха да республике тІадоагІача шера ялат хьувкъадара ханнахьа кийчо еш дола боахамаш.

Цхьабакъда, дукххача боахамашка ледара дел гурахьа юв культураш дІаера кийчо яра гІулакх, дикагІа йола ха тулийт, тІадоагІача шерарча хьувкъама чІоагІа зе ду.

Лаьтта кийчдара гІулакх во ледара керттерча бахьанех цаI да техниках лерттІа пайда ца эцар, къьастта бус. Низ болча гусенични тракторашца дукххача боахамашка маьркІажа ха хиннача тІехьагІа — болх бац. Геттара лоха я пар балха овсарле. Тракторашна шин сменах болх бергбола гІулакх вІаштІехьдаьккхадац.

Геттара ледара лел гурахьа юв культураш дІаера кийчо яра гІулакх МалгІабика района боахамашка. Аха дезача лаьттах 10 процент а аьхадац укхаза 25 июль тІакхоачаш. Иштта эсала бу болх Наьсарен района боахамашка а. Дерригa а 1000 гектар мара дац 25 июль тІакхоачаш цу районе гурахьа юв культураш дІае аьха лаьтта, из дац ахалезачун 10—12 процент мара. Иштта эсала да гІулакхаш Ачхой-Мартане, Гудермесе, цхьайолча кхыча районашка.

Сентябрь бутт бекъалуш гурахьа юв культураш дІае долалу вай республика боахамаш. Из ха хьатІакхача беррига а цхьа бутти ах бутти мара бац. Цу юкъа е еза уж дІаера эша еррига кийчо. Колхозийи совхозийи механизатораша, ялат леладераша дицдалийта йиш яц гурахьа юв культураш хьувкъар уж дІаера ханнахьа кийчо ярах тийша долга.

Белгалдаьнна да вай республика юрташкара къахьегамхой укх шера лаьтттанцарча балхий культура лакхъяра а 1967 шера — пятилетка шоллагІча шера еррига культураш хьувкъаяра а чІоаггІа оарцагІбаьнна хилар. Цу гІулакха мел эшар долаш ба уж. Шортта я техника, удобренеш, лакхъеннай механизаторийи специалистийи говзал. Дезар да цу ерригача торонех пайда а эцаш тІадоагІача шерарча хьувкъама лард йоллар. Беррига низ тІабахийта беза гурахь юв культураш дІаювргйола лаьтта ханнахьа а дика а ахара, из бокъонца кийчдара.

Лаьтта ханнахьа ахари из тоалари техниках нийса пайда эцарах тийша да. Цулухьа районий юрта боахама управленей болхлой, боахамий кулгалхойи специалистийи декхар да лаьтта кийчлеча трактораша лакха овсарле йолаш болх бергбола гІулакх вІаштІехьдаккхар. Да йиш йолаш дац техниках ледара пайда эцалга, трактораша цхьан сменах мара болх ца байталга.

Цхьалолча боахамашка шин сменах болх беш я яхача тракторашта тІара трактористаш дийи бийсеи даьлча мара хувцац. Бокъонца лаьрхІача шин сменах болх бац цу трактораша, хІана аьлча хІанз мо йІайхача хана 24 сахьата болх булургбац. Цулухьа сайце латташ дукха сахьаташ доах цу тайпара болх беча трактораша, балха овсарле лоха хул. Из тайпа сменаш дІаяха а дерригача боахамашка механизатораша къахьегама овсарле лакха а йолаш болх бергбола гІулакх вІаштІехьдаккха а деза.

Массанахьа а бокъонца теркам тІабахийтац оахам дика дара, дукхагІа аха гІерташ доагІача тайпара кІоарга ахац, йовкъаш йоахкийт. Цхьаболча механизатораша пред плужникаши макхаши а доацаш ду оахам. Цу гІулакхаца машар хила йиш яц. Боахамий кулгалхойи специалистийи декхар да лаьтта мишта оах, из мишта тоалу хьожаш даим тІахьожам лоаттабар. Параш цІена лоаттае еза, лаьттанца дукхагІа тІоадал хургйола гІулакх вІаштІехьдаккха деза.

Къьастта теркам тІабахийта беза ялат леладераша дІалув фу кийчдара. Из хІанззе а цІен а даь дІаде мара ца дезаш дІаоттаде деза. Укх шера дерригача боахамий торо я шоай фу Іалашде, къьастта теркам тІабахийта беза «Безостая-1» яхар санна дола дика фу Іалашдара. Иштта теркам тІабахийта беза еррига ялат дІадув машинаш кийча хилийтара. Тесса дита йиш яц удобренешца лаьтта тоадара гІулакх а. Лаьтта оахаш а культураш дІаювш а минеральни удобренеш товса еза кхашка. ДІаювча культурай хьувкъам лакхбергболча ерригача резерваех пайда эцалга Іалашде деза.

Мехкдаьттахой инициатива хьал а лаьца, октябрьски яхьа юкъе бахаб юрта боахама къахьегамхой. Лаьтта ханнахьа а дика а ахар, из бокъонца тоалар, гурахьа юв культураш дІаера кийчо яр — из да октябра цІейна дола совгІат.

Ахка кхашкара балхаш сихлу ха я. Беррига низ тІабахийта беза уж ханнахьа чакхдахара а, гурахьа юв культураш дІаера бокъонца кийчо яра а.

Советски Союза Коммунистически парте Централььни Комитета Пленумах бола

Информационни хоам

1966 ШЕРА 1 АВГУСТА СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМ ХИЛАР.

ПЛЕНУМ ХЬЕЖАР СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ВОРХІЛАГІЧА СОЗЫВА ХЬАЛХАРЧА СЕССЕ ДЕША ШКА.

Дика къахьийгад укх шера «Грозпромстрой» треста чуйоагІача № 4 йолча гІишлой-монтажни управлене нов. Ш. Хаджиева кулгалдеча комплексни бригадо. Шоаш болх беча № 3 йолча участке ханал хьалха хьалдаьд цар 95-квартирни цІа, хІаьта производственни план 150 процент кхоачашъяьй. ХІанз 60-квартирни цІенна лард йолла болабеннаб бригада членаш, хІаьта Октябра сийна социалистически декхараш тІаийцад. Кхаь бетта из цІа хьалден 20 эзар кирпишки, 5 кубометр маркхали кходергда аьнна дош а деннад цар.

Сурта тІа: комплексни бригада членаш: (аьрдехьара аьттехьа) М. И. Чалишева, В. М. Кабанов, Р. Ф. Гекала, А. Мусаев, Р. Пафдоражни, бригадир Ш. Хаджиев.

И. Плиева сурт.

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ДІАДАХА

Юкъарча хьайбашта тайп-тайпара дукха доакъар кийчдара Іалаьмате дика хьалаш да укх шера.

Цхьабакъда, Грозненски района «Советская Россия» яхачен 1 Мая цІерахчен колхозий кулгалхоша нн. Абдулсаламовен Вьючнен цу боахамий парткомий секретараша нн. Эказевен Заречнен дицдалийтад доакъар кийчдар нийса вІаштІехьа ца даккхарах соахка даь цІенхашттара гІалаташ, Іалаьмате мела лел укхаза мангал хьокхалгеи аргІаш даь ча вІашкатохалгеи. Йолаш йолча техниках бизза пайда эац. 1 Мая цІерахча колхозе кулгаца вІалла хьакхац мангал. Механизмашца хьакха йиш йоацача участкашкара эрий тІаьнна баьцаш вІалла ца хьокхаш юс.

ТкъоалагІа июль тІакхоачаш гІожа доакъар кийчдара план духхьал 18 процент мара кхоачашъяьяц «Советская Россия» яхача колхозо, цу даькъе йол — 4 процент йолаш. 1 Мая цІерахча колхозе гІожа доакъар 28 процент кийчдаьд, хІаьта йол — 48 процент.

Белгалдаккха деза кийчдаь доакъар шин ханнахь хьа а нийца лорадергдолаш, бехктокхамерча сагага дІалуш ца хилара цІенхашттара кхоачамбоацар а. Доакъар лораделга дика вІаштІехьдаьккхадац, аргІашта гонахьара лаьтта аьхадац, силос йолларгйола кІоагаш нийсдаь, цІендаь дац.

Лакхе цІераш яьхача колхозий кулгалхошта ховш дий-те из? Царна ховш хилар бакъ да. Цхьабакъда де дезар дац, юкъарча хьайбашта доакъара чІоагІа база Іалашъяра йоакхо яц.

Цулухьа «Советкая Россия» яхачен 1 Мая цІерахчен колхозашка доакъар кийчдара дош тІехьа ца доаккхаш, тахан цІенхаштта дувца деза, сихагІа кхоачамбоацараш юкъера дІадоахаргдолаш.

ТІехьа па доахаш гаргарча хана тоале деза ерригача фермашкара силос йолла кІоагаш, йол лоаттаю моттигаш, дерригa ча гулделгеи, доакъара учет лелаелгеи, из бехктокхамерча сагага лораде дІалулгеи Іалашде деза.

Доакъар кийчдара бригадни заланеш кхоачашъяра бу тІахьожам чІоагІбе беза. Из гІулакх бе башха доацаш леладераш бехктокхаме оза беза.

Цар а кхыча а гІулакхаша торо хулийтаргья болх тоабе а юкъарча хьайбашта доакъар кийчдара план кхоачашъе а.

А. СОРОКОУМОВ.

ЗАВОДА — 54 СПЕЦИАЛИСТ

Ше болх бе йолаелча денз шоззагІа дийша йистебаьнна специалисташ арахийцаб Наьсарерча № 14 йолча профессионально - технически училища. Училище кийчбу слесараш - инструментальщикаш, слесараш - сантехникаш, токараш. Укх шера дийша йистебаьнначарех 25 саг промышленни оборудованена ремонт ю слесараш ба, хІаьта 29 саг — токараш - универсалаш. Уж массава а Наьсарен «Электроинструмент» заводе болх бе хьожаваьв.

Дикеи тІехдикеи дийша аттестаташ ийца дукха дешархой ба. Уж ба Пойшукало Юрийи (слесарь-ремонтник) Муцольгов Башири (токарь - универсал), токараш Нальгиева Лида, Белхароев Султан, Бештоев Аюб, кхыбараш а.

А. АЗИНА.

13 август—физкультурника Ди ВЦСПС, ВЛКСМ, СПОРТИВНИ СОЮЗА ЦЕНТРАЛЬНИ СОВЕТО ЦХЬАНА БАЬ СОЦАМ

13-ча августа вай мехка хІара шера дерригача халкъа юкъара цІей санна белгалдоахаш долча Еррисоюзни физкультурника ден сийна мехкарча беррига советски наьха вахара юкъеенай физически культурей спорти, шоай влияпеца массе тайпа ханаши профессеши йолаш бола дукха миллионаш къахьегамхой чу а лоацаш, унахцІена къона тІехье, коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоацараш хьалкхебара новкъостал а деш.

«Физкультурника Ди дездара хьакъехьа» цхьана соцам баьб ВЦСПС-о, ВЛКСМ ЦК-ас, СССР спортивни обществайи организацейи Союза Централььни совето. Цо профсоюзни, комсомольски, спортивни организацеш декхарийла ю Еррисоюзни физкультурника ди физически культурей спорта дІахо дегІаккхувла, спортивни айс езаш, парте XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъяра физкультурникаш оарцагІбаха безаш хилар а лоархІаш дезде.

Физкультурника Дийнахьа спортивни гІирсашка, паркашка, улицашка, майдашка дукххача наьха спортивни яхьаш, эстафеташ хила еза, ада беза, физкультурника Денах лаьца докладаш еи лекцеш ешеи еза 1 Мая цІерахча колхозе гІожа доаспорта мастераша, тренераша, лораша, физкультурни болхлоша.

ВЦСПС-о, ВЛКСМ ЦК-ас, Союза Централььни совето могадир физкультурни сайренаш елга, дикагІа болча спортсмений хьеххамера выступленеш, спортивни фильмай кинофестиваланш елга, советски физкультурни болам дегІабар хьахьокхаш йола выставкаши фотовитринаши вІашагІъехкилга, городера спортсменаш юрта районашка, колхозашка, ударни комсомольски гІишлошка ахар Іалашделга.

(ТАСС).

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-ЯПОНСКИ КОММЮНИКЕ

Японски правительства вийха ваха 1966 шера 24 июлера дена 30 июле кхаччалца официальни визитаца Японе хиннав СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министр А. А. Громыко.

СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министр хиннав Токио, Киото, Осаке.

Кхыча мехкашцарча гІулакхий министр А. А. Громыко тІаийцав Японе императора, Японе премьер-министра Э. Сатос, цун къамаьл хиннад Японе кхыча мехкашцарча гІулакхий министраца Э. Сийнаца.

Дикадар хилар ловчеи дІа-хьа дувцар кхетадечеи хьалашка чакхдаьнна уж къамаьлаш деча хана дІа-юха дагабаьлар советско-японски гІулакхий хьакъехьарча дешашта санна, иштта шинна а мехка цхьатарра хьашт долаш йолча дунен халкъашта юкъерча лоархІамерча проблемай хьакъехьа а.

Къамаьлаш деча хана оагІоний цхьатарра уйла сецар Японенеи Советски Союзаи юкъера гІулакхаш массе даькъе 1956 шера цхьана яьча советско - японски декларацега хьежжа вІаши гІойле, нийсхо йолча, чурча гІулакхашта юкъе ца гІертара принципий ларда тІа дІахо дегІакхувла торо хилара хьакъехьа, политически уйлаши социальни строяши бе-бе йоллашехьа а. ОагІонаша бакъдир Японенеи Советски Союзаи юкъера доттагІала а дикача лоалахой а гІулакхаш цу тайпара дегІакхувларо Азе машари кхерамзлеи лоаттаяро гІулакха юкъе, дерригача дунен тІарча машара гІулакха юкъе доккха дакъа лоацаргхилар.

1966 шера 29 июле Токио переговораш хилар бахьан долаш кулгаш яздир Японенеи Советски Союзаи юкъерча консульски конвенцена.

ОагІонаша бакъдир Советски Союзаи Японенеи юкъера гІулакхаш кхы а чІоагІагІча ларда тІа оттадар духьа машара договор данза дарг па хилар, хІаьта цунца дувзаденна шоашта хетараш а дийцар.

ОагІонаша раьза хинна белгалдаьккхар чкъаьрий дахара даькъе шинна а мехко шоайла цхьана леладу гІулакхаш чІоагтІа дегІаухаш хилар, хьаккхайкадир цу тайпара пхьана гІулакхаш леладелга дІахо а дегІакхувла шоаш кийча хилар.

ОагІонаш раьза хилар Іилмаи культураи даькъе дІа-юха обменаш елга дегІакхувлара дІахо а низаш тІаахийта, цхьан уйлан тІа сецар уж цу даькъе еча обмена хаьдла йолча формаех дІахо консультацеш яра хьакъехьа.

ОагІонаша хьаккхайкадир дунен халкъашта юкъера хьал бІарчча хьаийцача тайп-тайпара социальни строяш йола пачхьалкхенаш машаре яхара принципаш дІахо чІоагІъяргахьа дунен деррига халкъаш чот-са яь варгвоацаш дукха адам дувргдолаш бола термоядерни тІом хьайта йиш ца хиларах дог тийша хилара ларда тІа дегІаахара шоаш раьза хилар.

ОагІонаша дІа-юха йовзийтар Къулба-Малхбоален Азерча гІулакхашца ювзаенна йола шоай позицеш.

ОагІонаш раьза хилар ВІашагІкхийттача къамий Организаци дІахо чІоагІъяра новкъостал де а, машар Іалашбеш йолча органах санна цунах пайда эца а, цун авторитет лакхъяр духьа шоайла цхьана гІулакхаш леладе а.

Дерригача дунен тІа чІоагІа машар оттабар духьа оагІонаша хьаккхайкадир бизза тІахьожам а лоаттабеш герз дІадаккхара новкъостал де шоаш кийча хилар, цар боккха лоархІам бу ядерни герз доаржаделга 20-ча сессе тІаийцача ВІашагІкхийттача Къамий Организаце Генеральни Ассамблея резолюце тІа аьннача тайпара соцадара.

ОагІоний барт вІаштІехьбаьлар шин оагІорахьарча советско-японски гІулакхий хьакъехьарча дешашта санна, иштта дерригача мехкашта къоастаяр ловш йолча дунен халкъашта юкъерча проблемай хьакъехьарча дешашта а хан-ханнахьа консультацеш яра.

Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» яхача совхоза шурийтоварни ферме тІехдика къахьегаш ба Іаьсий леладераш Мансурова Зоя, Батыгова Бирлант. Шоаш леладеча Іаьсашта укх шера ворхІ бетта хІара дени-буси 557 грамм дозал тІаккхетийташ дика болх баьб цар. Планах Іаьсашта тІаккхета деза дулх 500 грамм мара яцар. Цу ворхІ бетта цар леладеча Іаьсех цхьаккха а тІерадаьннадац.

Сурта тІа: Іаьсийлеладераш Мансурова Зоя, Батыгова Бирлант.

И. Плиева сурт.

ХЬИНАР АЙДЕННА

«Шелковский» жа леладеча совхоза партийни организаци даим терко еш я КПСС XXIII съезда решенешта пропаганда яра. Съезда материалаш йийцай юкъарча партийни собранешка, де дезараш чІоагІдаьд.

Совхоза партийни комитето агитаторий совещани яьй съезда документашта пропаганда яра даькъера царна хьалхашка латта декхараш дувцаш.

Съезда материалашта пропаганда яра дукха агитатораши лектораши юкъеэзаб совхоза парткомо. Цар беседаш ю, лекцеш еш хьайбаш леладечарна юкъе, уж бахача а уж болх беш болча а. Царна юкъе социалистически яхь йоаржаю, дикагІа йола опыт шерра дІайовзийт. Съезда материалаш хьинаре дІайовзийтачарна юкъе белгалбаьнна ба нн. Эсмухамбетов, Ельмамбетов, Ревунов, Воронкин, Муратов, Бектимиров, Муносев. Съезда материалаш дІайовзийтаро новкъостал ду болхлой хьинар айде шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара уж оарцагІбаха. Укх шера 6 бетта пачхаьалкхенга дулх дохкара план кхоачашйир совхозо 116 процент, тха — 107,6 процент. ХІара жийна тІехьа кхебаьб 123 Іаьхар. Из шера планаца нийсйича 47,8 процент я.

Бакъдар аьлча, хІанз а кІезига дац агитаторий балха юкъе кхоачамбоацараш. 48 агитаторех ахаш совхоза болхлошта юкъе агитационно - массови болх беш бац. Беседаш хан - ханнахьа яц. ЙоагІача тайпара пропаганда яц парте съезда материалашта культпросветучрежденешa. Совхоза, цІеча уголокашка яц гойтара агитаци. Идеологически балха юкъе дола уж цІенхаштта кхоачамбоацараш дІадаха декхарийла я совхоза партийни комитет.

Лекцеш ешара, беседаш яра тІаоза беза дика кийчо йолаш бола боахама специалисташ, кулгалхой, совхоза интеллигенци. Къьастта теркам тІабахийта беза комсомольцашта, кагирхошта юкъе парте съезда материалашта пропаганда яра.

Д. ТЕРЕНИН.

Дика хоамаш

АХ БУТТ ХЬАЛХА

Промывочно - пропарочни станце коммунистически къахьегама коллективо Грозненски вагонни депо коллективашта юкъе эггара хьалха дІайолайир машинаькъахой Денна сийленца накъа бахара яхь. ХІара сменах йоагІачул совгІа цІенъяь дукха цистернаш хулар цар. Очередах йоацаш аралыннача «Молнияс» хоам бир: «Цистернаш кийчъяра ворхІ бетта задани вурийттлагІча июле кхоачашъяьй станце къахьегамхоша. Планал совгІа эстакадашка дІаяхьийтай азараш цистернаш».

Москвичийи ленинградцийи болам хьаллаьцача коллективо кхоадаьд дукха фатаген, тонн гаргга обтирочни материалаш, 31 эзар сом. 12 процент лакхъеннай къахьегама овсарле, 45 минут лоацъяьй цистернашта обработка ю ха.

ТІехдика къахьегаш ба цистернаш юлаш бола нн. Кужаев, Алиев, Борискин, Магомедов, Сусаев, Карболсунов, кхыбараш.

Г. АТАЕВ.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Дикача къахьегама толамашца накъа болх Октябра 49 шу дузача денна «Малгобекнефта» НПУ бурувдеттараш. Июль бетта план ханал итт ди хьалха кхоачашъяьй цар. Укх юхедисача деношка планал совгІа теха бурув бІаьш метраш я.

Уж къахьегама толамаш даьхад халача хьалашка. Хьалхарча бетташка массайолча скважинашта кІоарга бурув деттар, цудухьа сиха бурув тохилга вІаштІехьдалацар. Материально - технически Іалашо яра гІулакх а во дар. Из бахьан долаш хьалхарча квартала план кхоачашъянзар. Партийни организаце администрацеца цхьана дукха балхаш дир уж кхоачамбоацараш дІа а даьха, балха тІа тІехьа латтилга дІадаккхара. Скважинашта авари ца хулийташ бурув тохара йола методаш бурувдеттарашта йовзийташ курсашка деша болабелар уж. Бригадашка болх бе хьожабир йоккха опыт йола специалисташ. Цох доккха беркат даьлар. ШоллагІча квартала план тІеххоачаш а еш, мехкдаьтта кІедж теха кхо скважина дІачуелар цар.

Дикка ший болх тоабир Н. Е. Рубашенко керте латтача бурувдеттарий бригадо. Ах шера ший план 84 процент кхоачашйир цо. ВорхІ бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй Х. Падаеви П. Загилови керте латтача бригадаша.

МалгІабике эггара хьалха сетеви графиках хьалъяьй № 872 йола скважина. Планах лаьрхІачул кхо ди хьалха хьалйир из. Октябра сийна йола къахьегама вахта дІахо хьош ба бурувлеттараш.

А. ГАДАБОРШЕВ,
тха собкор.

ДИКА КЪАХЬЕГ

Денгара денга совдувл яхье яьннача Грозненски швейно - производственни объединене цехий коллективаша доаха къахьегама толамаш. Цу коллективашта юкъе хьалха латташ я нов. Патрикеева керте латта № 4 йолча цеха коллектив. ХІамаш тегара ворхІ бетта план 14-ча июле кхоачашъяьй цо. Укх юхедисача деношка планал совгІа эзараш сома маьха хІамаш тега лерхІ цеха болхлоша. Хьинаре къахьег Мичменова Марияси Барышникова Лидияси кулгалдеча бригадаша. Сменах нормаш 120—125 процент кхоачашъю цар. Иштта дика болх беш я нн. Жабкои Сапронови керте латтача цехий коллективаш. ВорхІ бетта план 16—17-ча июле кхоачашъяьй цар. Хьинар айдаь къахьегаш ба уж хІанз.

Б. КОСТОЕВ.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

1966 ш. 31 июль. № 174 г. Москва.

Новкъостий матросаши, солтийи, старшинаш а сержанташ а!
Новкъостий эпсараш, адмиралаш, инаралаш!
Новкъостий кемаш деча промышленностера болхлой, инженераш, техникаш!

Тахан советски халкъои цун турпалерча Герзашцарча Низашеи дездалу СССР ТІема-Форда Флота Ди.

Укх шера из традиционни цІей советски наха белгалдоаккх КПСС XXIII-ча съезда исторически решенеш кхоачашъяр, социалистически Даьхен экономически оборонни низ дІахо айбар духьа дерригача халкъо къовсам лоаттабеча хьалашка.

Советски халкъа лоІам кхоачаш а беш, Коммунистически партеи Советски правительстваи чІоагтІа а леррагІа а чакхбоах империализма агрессивни низаш юхатохара, халкъий машари кхерамзлеи Іалашъяра тІаерзаьнча арахьарча политика ленински никъ, тІагІертта къовсам лоаттабу вай мехка коммунистически общество хьалъяра аьттув болашагІа дола хьалаш хилийтар духьа.

Цхьабакъда, американски империализмо ший агрессивни гІулакхашца кхы тІа а кхохкадолийт дунен халкъашта юкъера хьал, халкъаш паргІатонахи кхычарех тийша ца хиларахи даха гІерт, массане а юкъарча машара цІенхаштта кхерам тІатувс. Вьетнаме турпалерча халкъа духьаларча тІема зуламера «эскалаци» дерригача халкъий хьаштех тоссалу. Укх тІеххьарча хана фецарча американски пираташа Ханоеи Хайфонеи пригородашта бомбаш чуеттарца дувзаденна Вьетнамера тІом кхы а дукхагІа кхерамерча оагІорахьа ласташ латт. Американски империализмо сацийтац революционни Кубайнеи шоай къамаш кхычарех тийша хІама доацаш хилийтар духьа къовсам лоаттабеш долча кхыча мехкаштеи духьалара ший провокацеш, США империалисташа массе оагІорахьара хьаллоатталу шоай реваншистски уйлаш кхоачашъяр духьа ядерни герз шоай бе кхачийта гІертача малхбузенгермански милитаристаша эхь дайна дІадехараш.

Из долла хІама теркал а деш Коммунистически парте, Советски правительства, дерригача вай халкъо лаьгІа ладувгІ машара моастагІчо леладеча гІулакхашка, ланза даргдоацар ду СССР Герзашцара Низаш, социализма дерригача мехкий деналера содружество дІахо чІоагІъяра.

Советски бІухой сийлахь декхар — денгара денга шоай тІема говзал эргайоахаш тоаяр, фели тІема кийчои лакхъяр.

Аз моаршал а лу шуга, даькъала а дувц шо дерригача халкъа юкъарча цІейца — ТІема-Форда Флота Денца.

ТІема морякаша керда толамаш дахар а лов сона тІемеи политически кийчо еча, тІема дисциплинеи организованности чІоагІъеча, советски флота сийлахьа традицеш ебаеча.

ТІема - Форда Флот эггара кердагІа долча кемашцеи техникацеи кийчъяра гІулакха дІахо толамаш доахалда кемаш деча промышленноста болхлошеи гІулакхерча нахен.

ТІема - Форда Флота Ди белгалдоаккхаш аз приказ лу:

Тахан, 31 июле, моттигерча ханах 21 сахьат даьлча вай Даьхен столице — Москве, союзни республикай столицашка, городашка-турпалашка Ленинграде, Волгограде, Севастополе, Одессе, турпалча крепосте Бресте, хІаьта иштта флоташкеи флотилешкеи а ткъозза артиллерийски залп тохаш салют е.

Даькъала хилда сийлахь-доккха советски халкъ а цун деналера ТІема - Форда Флот а!

Даькъала хийла Советски Союза Коммунистически парти — вай еррига коталонаш яхара деган урaувттадер а уж йоахилга вІашІехьдоахар а!

СССР оборона Министр Советски Союза Маршал Р. МАЛИНОВСКИЙ.

КЪАХЬЕГАМ — ІИЛМАН ЛАРДА ТІА

Грозненски «Красный молот» яха завод — мехка мехкдаьтта доахен мехкдаьтта дакхлоахен промышленность оборудованецей аппаратурацей Іалашъеча керттерча предприятеех цаІ я.

Мехка мехкдаьттахошта даим эш керда, лакха овсарле йола оборудовани. Пудухьа къахьегам вІаштІехьбахара дешаш керттерчарех да завода балха юкъе.

Уж дешаш кхы а боккхагІча лоархІаме хинна дІаяттад. 1965 шера шоллагІча ах шера денз Цу хана денз НОТ-а (Іилма ларда тІа къахьегам вІаштІехьбаккхар) планаш уттае а юкъекхахьа а йолаеннай вай мехкара дукха предприятеш.

Заводе 1965 шера шоллагІа ах шу НОТ планаш юкъеяхьара йола балха моттигаш леха юкъ яр. Цу тайпара йола 15 моттиг гучаяьлар. ШоллагІа юкъ яр НОТ-а планаш балха моттигашка юкъекхухьача творчески бригадашта керте латта могаргдола инженерно-технически болхлой Іомабара, творчески бригадаш вІашагІйохкара, уж хиланза яргйоацча документацена Іалашъяра юкъ.

ХІанз заводе из юкъ чакхъяьннай, хІаьта творчески бригадаш НОТ-а планаш уттае а йолаеннай. Уж уттаелга 1966 шера сентябре йистедаккха лаьрхІа да.

Планаш уттайоца цхьана ханна чакхдаьхар организационни гІулакхаш а. Иштта, масала, вІашагІъеллар керттерча инженера кулгалду НОТ-а хьакъехьара заводской совет. ВІашагІъехкай укх тайпара йола отраслеви группаш: котельно-сварочни, механосборочни, гІонна йолча производстваяр. Царна кулгалду керттерча специалисташа. Цехашка вІашагІъеллай 15 творчески бригада. Царна керте латт цехий начальникий заместителаш е боккхагІбола инженераш. Цар оттаергья 350 гаргга болх бераш чулоацаргбола 15 НОТ-а план.

Цунца цхьана творчески бригадашкара эрг-эрга специалисташ а, хІаьта иштта НОТ-а планаш уттаеча участкашкара болхлой а планашта юкъедахьа деза гІулакхаш чакхдаха боілабелар. Масала, болата цехерча бокъонца нийсса болат доттача участке предложени йир, деталеш цІенъю установка кийчъе, аьнна. Цо торо хиннйтар овсарле йоацача кулгашца беча балха тІара саг мукъавалийта, хІаьта из бахьан долаш шера керте додача алапех 960 сом кхо а дуделар. Механически цехерча запасной доакъой участке НОТ-а план юкъеяхьаро торо хулийтаргья арахепача запасной доакъой объем 25 процента алсамъяккха. ХІаьта НОТ-а план юкъехьоргйолча чон доттача цехе шоаш йоталуча коачача смесех стержнеш хьаелга карадерзадаро шера керте лаьрхІача 10 эзар сом кхоерга. Фонтанни арматура цехерча фонтанни арматурана эша плашкаши щекаши кийчъеча участке уж деталаш овхаю дарьхІа йола станок хьаяро торо хулийтаргья дІабола къахьегам 3500 норма-сахьата лохбалийта.

НОТ-а планий хьакъехьара уж а дукхха кхыдола а гІулакхаш чакхдахара кхы тІа а средствош эш.

«Красный молот» яха завод 1966 шера 1 апрелера денз планированей экономически стимулированей кердача хьалашка яьккхай. Из бахьан долаш хІанз пайчахьалкхбанкагара ссуда ийде дикагІа аьттув ба цун. Цо торо хулийтаргья финансироване цу хьаста чотах НОТ-а планех ду гІулакхаш сихагІа кхоачашдаь чакхдаха. Заводо вІаштІехьлаьккхад 1966—1967 шерашка пачхаьалкхбанкагара деррига а дІалаьрхІача 240 эзар сома ссудаш ийде. Цу ахчах аханел дукхагІдар НОТ-а планех дола гІулакхаш чакхдаьхарга гІоргда.

Массанахьа а хІара болх беча моттигга а хул дика, овсарле лакха йолаш, терконца, шоаш хьалешдар дика деш бола нах а, хІаьта иштта болх дика бе гІерте а из вІаштІехьа ца боала, бракаш ю, хьадер кІезига дола, шоай балха раьза боаца, шоаш хержа специальность харжарах дехкебувла, эгІазъуха нах а. Цу деша хьакъехьа къоастам бар дукха завода къахьегамеи алапеи отдело нормативнотохкама лабораторецa цхьана 200-за даьккха ца Іеш чакхдаьхад балха ден хронометражни земаш, сурташ доакхилга, хІаьта дикагІчаргара коралаьраш зем боацача наха Іомаде творчески бригадашка дІа а денкад. Берригача болх бераша юкъаерзаяь хьалха латта методаш НОТ-а планаш торо хулийтаргья кхы тІа а дукха совгІа-эшашагІа йоацаш 50 эзар сома продукци яла, хІаьта из совгІа дІалодаш кхы хІама доацаш а дургья.

Ховш ма дий НОТ-а планаш уттаяраи юкъекхахьараи эшача керттерча гІулакхех цаІ къахьегама санитарно-гигиенически хьалаш дикагІа тоадар долга. Нийса вІаштІехьъяьккхача сердало, хьекха басараш лерттІа бесаш долаш хиларо, стандартни сигнализаце, гІараш-таташ, дома ца хилийтаро гІо ду болх дикагІа а дукхагІа а булуш, балха тІа кІезигагІа кІаьдлуш хилийтара, балха овсарле 10—15 процента лакхъялийтара. Цулухьа хьалхагІа механически, инструментальни, роликовтулочни эІанарий цехашка кІир техар, хІаьта цул тІехьагІа мара цу цехашкарча производствана лоархІамегІарча къаьсткъаьстача балха моттигашта НОТ-а планаш уттае а йолаяннзар.

Цунца дувзаленна производства эстетика а культура а лакхъяра дош доккхача маІане лерхІ. Заводе вІашагІъеллай директора помощник керте а волаш производства эстетикаи культураи дешашта йола совет. 1966—1967 шерашка производства культура лакхъяра декхараш тІайийцад, хІаьта цу хьакъехьа заводе хІанзалехьа дукхха гІулакхаш даь чакх а даьхад. Масала, хьаьй лаьрххІа агрегаташта басараш хьеккхара йола малярни камера, дукхача цехашка вентиляци чІоагІагІа хилийтай е керда оттаяьй.

Къаьстта а боккха болх чакхбаьккхаб начальник нов. Торчинов М. М. волча инструментальни цеха коллективо. ДоагІ-доагІа бесаш а долаш пенашта кІир тохаро, оборудованена доагГІаш дола басараш хьакхаро, гойтама агитаци вІаштІехьъяккхаро, хьалхагІа де деза кхы гІулакхаш даро цунга торо хилийтар ерригача а цеха НОТ-а планаш уттаелга доладе.

Заводе НОТ-а планаш юкъеяхьара ха 6 беттагара 2 шерага кхаччалца хургйолаш къоастаяьй. Цулухьа заводе цхьаккха а юкъейихьа яьнна план яц. Из бахьан долаш хала да цу гІулакхаша мел материальни ресурсий кхом бергба, къахьегамхой вахар мел дІаьхдергда, къахьегача овсарле мел лакхъергья ала. Цхьабакъда, хІанз юхханца де доладаьраша а хьахьувкх из гІулакх маьхе долга, завела а къахьегамхошта а цунах пайда хургболга.

НОТ-а планаш уттаяра юкъеэзаб 80 гаргга бола квалифицированни энтузиасташ — шоай лоІамербараш. Цар шоашта тІалатта декхараш лоархІаме хилар кхета а ду, уж кхоачаш а дергда.

М. МАНАЛИН,
«Красный молот» яхача завода къахьегамеи алапеи отдела начальник.

Балха толамаш

Грозненски «Электроприбор» яхача завода механически цехе арахецаш йола продукци геттара дика я. Из продукци дика йолга гучадоал продукцена реализаци яра план 122 процент кхоачашъяраx. Хьаяь продукци кхоачамболаш дика хилари, из дика дІайодаш хилари бахьан долаш завода пайда бара план 158 процент кхоачашъяьй. Ерригa продукци арахецара ворхІ бетта план кхоачашъяьй заводо 100,5 процент. Продукци хьаярга дІабода мах ца тІехьа лохлуш латт, хІанз из лохбеннаб 17 процент.

Денгар-денга къахьегама овсарле лакхлуш латт заводе. Из лакхъе вІаштІехьдаьннад ер шу доладелча денз 54 рационализаторски предложени балха юкъе яхьарах. Ужжал рационализаторски предложенеш производстве юкъеяхьаро 2000 сом пайда беннаб завода. Цу гІулакхо йиш хилийтай балха къахьегама овсарле 103 процент лакхъе.

Цу завода механически цехе токараш болаш болх беш ба Могушков Зяудини Белински Анатолийи. Шоай болх цар тІехдика бар, массаза а производственни план кхоачашъяр бахьан долаш коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи еннай царна.

Массаза а ший балха нормаш кхоачашъяри, боккха юкъара болх бари бахьан долаш нов. Могушков хержав райсовета депутатала.

Шоаш болх бешшехьа токарни говзал кагирхошта Іомаеш ба уж. КІезига бац Іома а баь хІанз шоаш заводе балхаш деш бола къахьегамхой. Могушков Зяудин хІанз а ва токарий говзал Джабраилова Кисана Іомаеш.

Сурта тІа: Могушков Зяудини Джабраилова Кисеи.

И. Плиева сурт.

ПЕРЕДАЧАЙ ЛИНИ — 1,5 МИЛЛИОН ВОЛЬТ

КПСС XXIII-ча съезда Директивашка дІаяздаьд: «Мехка малхбоалехьарча районашкара централни районашка Іалаьмате дукха электроэнерги телара данза дардоаца кийчон балхаш де».

Кердадарий кепайоазон Агентства (АПН) корреспондента дехар дарах из положени йоаих профессора Саркисов Михаила, «Энергосетьпроект» яхача Ерригсоюзни пачхаьалкхен Іилма - тохкамеи проектно - изыскательски института директора.

— МалагІча бахьанах да электроэнерги мехка малхбоалехьарча районашкара Центре теланза ярг ца хилар?

—1965 шера, семилетка тІеххьарча шера, 507 миллиард киловатт-сахьат электроэнерги яьккхар Советски Союзе. Иззал йолча электроэнергех дІълагІа дакъа мехка азиатски даькъа тІа доаккх, хІаьта вож юхедисар - европейски даькъа тІа. Дукха бе-башка йоацаш цу тайпара соотношени я энергех пайда эцара даькъе а. Цхьабакъда, мехка европейски даькъа тІа Іалама энергетически ресурсай запасех итт процент гаргга мара яц, хІаьта мехкдаьттаи газеи — энергоресурсайи химически бедалеи эггара маьхагІа дола тайпаш — цул а кІезигагІа да. ЙІовхала - энергетически ресурсаш йоахкачеи пайда эцачеи моттигашта юкъе йоалла селлара йоккха юкъ дІа а яьккха нийсъергйолча керттерча средстваех цаІ хила езаш я массазара ток геттара гаьнача моттигашка дуккха дІаахийтар. Белгалдоаккхаргда вай, 1970 шерале СССР-е йоаккхаш йола электроэнерги шера 830—850 миллиард киловатт - сахьат хила езаш цулухьа ресурсай дукхалга, электроэнерги дукхагІа яккхарга а цунах пайда дукхагІа эцарга а диллача территореш цхьатарца хилара проблема кхы а дукхагІа кІоарглургйолаши хилар.

Централни СибарегІа лаьттанна тІагІолла хІана баллац аьнна Іалаьмате дукха тайша кІор боалл Канско-Ачински бассейне. Доагор лаьттах дукха доаллаш а хьадаккхара атта а хиларга диллача шера 1000 миллион тонн яккха йиш йолаш да цигара хьалаш. Цхьабакъда, уж запасаш караерзаеш хилча Іалаьмате дукха ха а рузкъа а эшаргда. КІор дукхха а си- [illegible]

а низ болашагІа, шера 45 миллион тонн кІор боаккхаргболаш йола разреа.

СибарегІени Казахстанеи тайшача кІоро бизза кхоачамбергба СССР европейски даькъа тІа тоъаш йоаца электроэнерги Іалашъяра.

— Из кІор Центре Іонхухьийтаргба е ше хьабоанихача метте цунах пайда эцар экономически гІойленагІа да?

—ХІанз укх сахьата, экономисташа даьча лоархІамех, тайша кІор машиннаькъа тІа гІолла дІакхахьар гІойле йолаш дац. Кхы тайпа гІулакх да, масала, Кузбассера кІор. Из цкъаза Москве а Ленинграде а кхухьийт вай. Экибастузе боаккха кІор моттигерча электростанцешка боага а беш, проводашка гІолла электроэнерги дІаахийтар гІойленагІа да.

Цхьабакъда, иштта дІаухийташ йода электроэнерги кхомегІа хургья, нагахьа санна линеца дІаухаш йола энерги хІанз болх беча переменни тока электропередачашка эггара дукхагІа йохийташ йола 500 киловатт а кхыметтел 750 киловатт а напряжени йолча линешка гІолла ухийтачул дукхагІа хулийте.

ХІанз йолаш йолча электроэнерге передачай технико кхоачамбац вайна е из гаьнагІа дІаахийтара а, е из дукхагІа дІаахийтара а. Экибастузски кІора бассейнера энерги эшаш йолча центра районашка кхаччалца эггара зІамагІа йола юкъ ши эзари ах эзари километр я, хІаьта дІайолаш йола энерги шера 50 миллиард киловатт-сахьат гаргга хила еза. ХІанз укх сахьата аьттув болаш цаІ мара никъ бац: переменни тока яраш а йоацаш, тІех лакха напряжени йола массазарча тока электропередачаш юкъейоалаяр. Практически гаьна передачаш япза яргйоацаш йолча цу линеша Іалашду мел эп электроэнерги дІаухийтилга, дика технико-экономически хьокхамаш долаш а я уж. Экибастузера Центре йодача электроэнерге номинальни напряжени массазарча тока 1 миллиони 500 эзари вольта нийсса хургья.

— МалагІа проблемаш къоастае эзаргья из лини хьалъоттаяь яллалца йолча хана?

— Цкъарчоа массеха технически проблема къоастае лерхІ, хІана аьлча хІанз вай ювцаш йолча массазарча тока передачай техника хІанз а карараерзаяь яьннац.

ХІанз Советски Союзе санна, иштта доазол дехьа а хьалхеш [illegible] массазарча тока массеех линии. СССР-е цу тайпара опытни лини [illegible] гара хьалха болх бе йолаялийтай 1950 шера денз, хІаьта цун напряжени — 200 киловольт. 1966 шера денз болх беш я Волгоградера Донбассе йода массазарча тока электропередача. Цун напряжени диазза лакхагІа я — 800 киловольт. ЙІоахалла — 500 километр гаргга, дІаяхьа ниа кхоачаш йола электроэнерги — шера 4 миллиард киловатт-сахьат хургйолаш.

Советски Союза Іилма - тохкама балхаша, опытни линешта эксплуатаци яро, доазол дехьарча опыто йиш хулийт укх гаргарча ворхІ - бархІ шера напряжени 1500 киловольт а дІахьош йола электроэнерги шера 40 — 45 миллиард киловатт-сахьат а йолаш йола массазарча тока электропередачаш хьалъе. Экибастузера Центре йодача ши эзари ах эзари километр йІаьхача электроперадача пайда эца йиш йолча низа коэффициент 90 процент гаргга хургья.

ХІанз Экибастузски ГРЭС-ашкара СССР европейски даькъа Центра районашка кхаччалца йодача массазарча тока электропередачаш хьалъяра проектни заданеш оттаеш я «Энергосетьпроект» яха институт.

— Экибастузски ГРЭС-а генераторараш йовзаш йолча переменни тока генераторел эргаш хургьлц. Электростанцеш массазарчарел эргаш хургья шоашта чухьара переменни ток хьанийс а еш, лине чу гІолла дІаухийташ йолча хувцамаш деча устройствашца. Электропередача дІайолалуча юххье массазара ток юха а переменни чу тІа йоахаргья. Массазарча тока передачаш хьалъяра эггара халагІдар фуд аьлча, хувцамаш ду подстанцеш хьалъяр, нийсагІа аьлча — царна чуоттаергйола оборудовани кийчъяр да.

«Электросетьпроект» яхача институто 1967 шера йистейоаккхаргья» «Экибастуз - Центр» яхача электропередача проектни задани. Бехктокхамера декхар латт Іилма-тохкама институташтеи электропромышленноста заводаштеи хьалхашка: укх пхе шера оборудоване образецаш оттаяр а уж дукхха арахецилга Іалашдар а.

(АПН).

Итт шу дизад Тбилисерча райисполкомашка къахьегамхой депутатий советашка пенсионерий активах латта советаш вІашагІъехка. Цар хьинаре къахьег нах бахача кварталашка гаьнаш йогІаш, майдаш тоаеш, кхыдола балхаш деча. Дукхха дешаш къоасталеча пенсионераша новкъостал ду моттигерча советашта. Общественни балха тІа хьинаре дакъа лоац пенсионераша (аьрдехьара дІьттехьа) Овакимов Алексея, Дидебулидзе Спиридона, Барбакадзе.

И. Мгебришвиле сурт.
ТАСС фотохроника.

КАРАГІДИЙННАРАШИ ПЛАНАШИ

Грозненски швейно-производственни объединене коллективо къаьстта дика къахьег пятилетка хьалхарча шера. Ах шера плани тІанйца социалистически декхараши ханал ялх ди хьалха кхоачашдаьд. Балха темпаш кхы а лакхъеш къахьийгад цо укх бетта. Еррига продукци арахецара ворхІ бетта план 14-ча июле кхоачашъяьй. Планал совгІа хІанзлехьа тийга хІамаш эзараш сомий маьха я. Дика болх беш я нн. Жабко, Сапронов, Патрикеева керте латтача цехий коллектяваш.

Тега хІамаш хозеи дикеи хилийтара укх шера производствана юкъе йихьай 182 керда модель, цхьоалагІча сортах арахийца продукци планах лаьрхІачул 2,5 процент дукхагІа я. Арахецача продукце сорташ тоадар бахьан долаш кходаь ахча 25,8 эзар сом да.

Цхьан сома маьха продукцега дІалодар 2 кепиг гаргга лохдаьд, хІаьта дІадахача шера цу юкъа хинначул 1,8 процент лохленнад из. Арахецача продукцега дІалодар лохдарах духхьала ялх бетта пачхаьалкхенна кходаь ахча 133 эзар сом да.

Хьалхарча ах шера технологически процессаш эргаяхара, производства юкъе керда технологи яхьара, кагий балхаш вІашагІтохара дукха мероприятеш кийчъяьй. ЙиълагІчеи пхелагІчеи цехий маІача наьха кочамаш тегача балха юкъе йихьай агрегатно-группови метод. Укх шера балха юкъе йихьача дикагІйолча технологех пачхаьалкхенна хинна пайда 15 эзар гаргга сом да. Укх шера объединене цехашка керда дІаоттаяь оборудовани 27 единица я. Барзкъаш доахача цехашкара истолаш Іалашдаьд ахавтоматически линейкашца. Керда техника балха юкъе яхьарахи оборудованена модернизаци ярахи производствана 13,6 эзар сом пайда хиннаб.

Лаьха толамаш дика дале а объединене балха юкъе хІанз а долаш да кхоачамбоацараш. Эшшача ассортиментах ханнахьа кІалаш ца хилийтар бахьан долаш школе деша дагІача берашта лаьрхІа дІадала лезаш хинна зипа барзкъаш планах лаьрхІачул 4117 барзкъа кІезигагІа дІаденнад. 9,7 эзар сома кІезигагІа я тийга маІача наьха хачеш.

Цехашка механизаци яра болх а ледара лел. Кхоачамболлаш спецмашинаш яц, чопилгаш дІадехка Іургаш доаха 25-ча класса машинаш а йоацаш я. Технически дІадехараш кхоачашдац йолаш йолча универсальни машинаша, хІана аьлча уж тишъеннай. Дукха балхаш дукхагІдолча даькъе кулгашца ду. Цо дикка лохъю къахьегама овсарлеи хьалаши. Барзкъаш доахача цехерча производственни процессашта кхоачамхилал механизаци яьац. Из бахьан долаш лоха хул тегача хІамай дикал.

Наха ма хеттара яц тегача хІамай дикал. Швейни изделеш дукхагІа арахецара укх пхе шера кхоачашде дезараш дукха да. Механизаци е еза производственни процессашта, цу даькъе маІача наьха кочамаш тегача балха юкъе яхьа еза несъемни процесс, кхыдола барзкъаш тегача а юкъе яхьа еза из процесс. МаІача наьха кочамаш еча иштта юкъе яхьа еза агрегатно-группови потокаш. Комплексни механизаци ергья барзкъаш доахача цехе, иштта кхыдола балхаш а кхоачашдергда.

Укх шера хьалъергья 32,1 эзар сома маьха продукци арахецаргйола ширпотреба цех. дІахо йодача хана из шеръяра балхаш а кхоачашдергда.

Болхлой хьалаш тоадараи, арахеца продукци дукхагІа хилийтараи концентраци ергья хІамаш тегача ерригача цехашта. ЛаьрхІачул дукхагІа арахецаргья цхьа миллиард сома маьха продукци.

Объединене коа хьалъергья шозза вІашатІара яь зданий, хІанз йолаш йолчох дІа а хотташ. Цун чотах 1200 квадратни метр дукхагІа хургья производственни майда. Цо торо хулийтаргья 3 миллион сома маьха продукци арахеца.

Тха цехашта гонахьарча лаьтташка хІамаш тега зданеш хьалъе йиш я 2000 квадратни метр хулаш. Цо вІаштІехьлоалийтаргда 5 миллион сома маьха кхы а хІамаш тега.

Уж мероприятеш кхоачашйича дикка тоалургда болхлой хьалаш, болх дикагІа вІаштІехьбоаккхаргба. Лакхе йийцача мероприятех ерригa арахецаргйола продукци 9 миллиони 32 эзари сома маьха я. ХІаьта реконструкци ергйи хьалъеча гІишлошкеи дІадодар цхьа миллион гаргга сом мара дац. Пятилетка шерашка юхаметтаоттадергда из.

А. БАБАДЖАНОВ,
Грозненски швейно-производственни объединене генеральни директор.

БУСАЛБА ДЫНА ОБРЯДЕХ САГА УНАХЦІЕНОННА ДОАЛА ЗЕ

ИСЛАМА хьаллоаттаеш, нах дына лоалла оттабар дукхьа цо чІоагІъяь обрядаши оамалаши чІоаггІа яьржай бусалба ды лелабеча халкъашта юкъе. Масала, нохчаштеи гІалгІаштеи юкъе хІанз а тІехьа йолаш я марха кхабар, моллашкеи хьежача нахагеи дарбаш дайтар, бераш сумат дайтар, кхыяраш санна йола обрядаши доацача хІамаех тешаш йола оамалаши. Царех зулам доалаш хилар Іилмо хьахьокхаш а тІа-тІа къаьгагІа наха шоашта гучадувлаш а да, хІаьта а, вайна юкъера хІанз а корабоагІа уж хьехаш болеи уж кхоачашъеш болеи нах.

Цхьабакъда, хІара денна хьагуш долча хІамашеи Іоаьча опытои тІатІа дукхагІа бола нах тешабу царех зулам доалаш хиларах, хІаьта вай дехкар да вахар чура хьайийцача масалашца, чоалхане боацачеи атта кхетабергболчеи меттаца, Іилман наькъаца уж кхетабар, исламо дувцача массе тайпа доацарех вай халкъ мукъадаргдола процесс сихъяр.

Эггара чІоагІагІа яьржача а берригача бусалба наха параз даь тІайожаьча а обычаех цаІ я рамазана бетта марха кхабар.

Марха кхоабаш волча бусалба саго сатессача денз боад боллалца дуача а молача а хІамах мотт тохац. 12 сахьат совгІа, хІаьта ахкан замалахьа кхыметтел 18 сахьатага кхаччалца а ха йоакх хІама ца дуаш. Иштта марха ма кхоабий аьнна, боахаме массаза а ше беш бола болх а цІагІара гІулакхаш а юкъахдитац бусалба саго. Марха кхоабача, мецвеннача, кхыметтел молача хих а ше ваьккхача сага гІоарал дов, дегІаца кхесташ дола цІий делкъел тІехьагІа денз лаьгІала доалу, корта бІогора ух, кер чу лазар увтт. Баьссача керо дІабех хан-ханнахьа кхача, хІаьта а, болх бе безаши хІама даа йиш йоацаши хул из. Чураш вІашагІа а хьекхалуш, ченга лазар ух. Саррахьа, марха доаста ха хьатІакхаьчача, кхеталеш да, дІаьхача дийнахьа хІамма ца дуаш дийннача саго сиха а дукха а хІама дуаш хилар. Цунах кера кхы а чІоагІагІа хало хул: кІезига Іайшача кхачо кера чухьарчашьрача морда чов ю, из боча йоал, хІаьта бийсанна Іовужача хана сов дукха биаьча кхачо наб яйтац, лергтІа ахьац из керо, лего беча балха новкъарле ю. Цулухьа деррига дегІ лазаш, мекълий, гІоарал дай хул саг. Кхеталеш да, цхьаболчар санна вІаштта бІарччача бетта марха кхаьбача сага кер чу лазар — гастрит хулаш хилар. Кхы а халагІа хул марха кхоабача бераштa, цамогаш болча наха, берах болча кхалнаха.

Ши шу хьалхагІа Урус-Мартана района цхьан школерча хьехархочо доска тІа вигав 4-ча классера дешархо Х. Айвади. Ший хур дир миска Айваде уйла еш а массазара арифметически задача де гІерташ а. Доскана хьалхашка лаьтта из, хьехархои берига дешархойи цец а боахаш, догІел а денна, цІаьхха ше латтача Іокхийтар. Сихха йийхача «Скори помошо» а даьча хаттараша а новкъостал дир цун бахьан малагІа да хаа: цу дийнахьа из 5-гІа ди мархий кхоабаш хиннавар Айвади, хІана аьлча, бусалба ды чІоагІа лелабеш болча даси наназ хестанеш вола из боккхагІбарашца яхье ваьннав, бІаргарча бутт мархий кхоабаргбар ше аьнна.

Цхьаькха масал. БІайха малх хьежаш ди. Йоккхача АтагІара гаьна доаппаш кхашка деш балхаш хинналд. Шийна нийссарчарел тІехьайисар дезаш хиннаяц З. Рукъет. аргІера болх хозахеташ а даим ший балха нормаш тІеххкоачашъеш а хиннай из. Цхьабакъда, цу дийнахьа гІоарал доацаш, балха тІехьаюсаш йолча пун цІаьхха болх беш йоаллача кер чура цІий хьийддад. Кхерабеннача новкъосташа сихха больнице йигай из. Лорашта гучадаьннад, хьалхагІа дика дарба а даь дІадаьккха хинна пехкашкара туберкулез юха хьайнад — дына мутІахьа йолча нанас хеста а еш, маьлха кІал из хала болх беш яьллача цун марха хилар, вешта аьлча геттара меца из хилар бахьан долаш.

Бер сумат делга малхбоалехьа дахача дукхача халкъаша кхеталечох ислам къоабале дара ший тайпара форма, бусалба дынах хилара белгало я, цулухьа параз даь тІадожадаь а лоархІ из.

Бакъда, из обычай юххьанца жугатий ислам хьадоладалале дукхха а хьалхагІа денз хиннай, хІаьта царгара хьаийца а я. Цхьабакъда, къарлуш йоаца из обычай чІоаггІа тоссенна йоалл нохч-гІалгІай халкъа юкъе.

ВІалла дукха ха йоацаш ца, айлаюкъе ваьнна лелача цхьанне ший хьехам болабаьб Советски района ЗІамигача Варанде, лазараш а хургда, ханал хьалха доврг а да шоай ханнахьа сумат ца дайта бераш, аьнна. Атта хІамах тешаш болча берий даьша цунга шийга дехар даьд, боккъала а Іа бубалар ераш сумат аьнна, хІаьта вокхо цхьа кІира далалехьа цу юртара 50 бер сумат даьд (маьхах). Айлаюкъе ваьнна лелача саго антисанитарни хьалашка яь из акха операци чІоаггІа харцъяьлар: цІий бІех а денна жамараши чиша ахкарги лаза доладеннад берий. Шоай ханнахьа лораш оарцагІбовлар бахьан долаш бераш лечара даьхар.

Цхьаькха Іаьдал да вай бийсанна мІара яккха мегаргьяц яхаш: «нагахьа санна из кхыметтел нийсса ах хьа а хаьда Іойожа йоалле а, тІагІолла хІама а хьоарчайийя Іурралца яллийта еза из хьа ца а йоаккхаш», яхаш хьехам тел моллаша. Гучох, хьалха бийсанна сага лампа, кІерам боацача хана мІара хий чудолча куружка чу, кхача чуболча оаркхилга чу а яха. цул тІехьагІа сага кер чу яхар кхераш хьадоладаь хургдолаш да из Іаьдал.

Цхьабакъда, вай хана ца эшаши зенеи предрассудок я из хьехам. Бакъдар аьлча, медицино а магийтац миччахьа а дагадеххача хана а мІараш яха: хан-ханнахьа, кІиранна цкъа таза чу е раковина чу яьхача дикагІа я мІараш.

Вайна йовзаш я хьежача наха дарбаш ду яхаш йола моттигаш. Атта тешаш вола бусалба саг кхеставу моллагІча цхьан хулло дуІаш ду ше яхаш багах шиш-пиш а яхаш. Иштта Іеха а беш нахагара боахаш шоай хаьдда мах хул цар. ХІаьта унахочо гІулакх доацаш ха йоаю, цун лазар кІоарглу, тІаккха юххера а, ваханза ца а воалаш, из лора тІавахачул тІехьагІа, лазар гаьна даьле хул. Юхамаччахьа деча дарбан цхьаькха никъ укх тайпара ба: хьежача саго дахчан е пахашкий кІура тІа хоаву унахо юврагІа тІа а кхелле. Цунах «кІур тохар» оал. Дохьаж диача санна а волаш аравоагІа из цу кІура юкъера: бос баха, дог сихха-сиха детталуш, кхайкавеш, хІаьта дукхагІа йолча хана хьалхагІа шийга хинначул вогІа хьал а хул цунга.

Лаьттара хьалъийца маькха чІегилг е кхыбола кхача ца булаш, фу а аьнна баа могабу ислама. хІаьта цу тайпара кхача биаьча сага нІанийи дизентерии хул. Цулухьа цхьа бахьан доацаш дац миччахьа а кхычахьарчул дукхагІа нІаний лазар бусалба халкъашта юкъе даьржа хилар.

Вай районий цхьаццайолча юрташка зикар деш Іаьдал да. Зикар деча юкъе дакъа лоацача наха гобаькха дІа а эттe вІаштІеххьа-тІехьа улаш массехк сахьат доакх. Иштта чуийнна зикар деш лелача хана сов цу деша шокъ а яйя, тувлабелча санна лестадеш кортош а долаш, тІадаьхка бІаргаш а долаш хул, хІаьта цкъаза чоап яй цхьабараш Іо а беттaлу. тІаккха сов чІоагІа даьла дагавеха хиннад тІона из яхаш, кхы эхь а ца хеташ, наха оацаш а бувцаш лел.

Доккха зулам да кхенза йола йиІигаш маьре ухийтачар вай халкъа дер. Цкъа-дале, йиІига организм нана хила мегаргйолаш кхаьча хилац, цулухьа тамаш а яц вай кхалнах геттара хьалха къалуш хилар, каст-каста царна гинекологически лазараш хулаш хилар. ШоалгІа-дале, бера бала кхетам болаш хилац из, хІаца аьлча цунна шийна а эш кхетам. Цу тайппара, кхийна яланза йола йиІигаш маьре ахийтарах доала зулам къаьстта доккха да, хІана аьлча къона тІехье хьалкхеелга дизза цу ноаношта тІалатташ да.

Ди тІехь лакхлуш ба вай мехка бахача наьха культурни боарам. Цунца цхьана Іилман сердало гуча а ювлаш къайлалелхаш латт дІаяхача замах юхедиса во гІулакхаш. Берригa советски интеллигенташ а санна, медицински болхлой декхарийла ба дІаяхача замах юхедиса уж тайпа во гІулакхаш цхьаболча вайнаьха сакхетам чура дІадоахача юкъе шоай пропагандаца доккха дакъа лаца.

М. ИНДЕРБИЕВ,
Нохч-ГІалгІай АССР унахцІено лорарла министр.

МОСКВА. С. Я. Жука цІерагІча «Гидропроект» институто кийчъяьй В. И. Ленина цІерагІча Днепровски гидроэлектростанцена реконструкци яра проект. ХІанз 650,000 киловатт йола Днепрогэса мощность проекто цаІи ахи миллион киловаттага кхоачаергья. Института технически совето могаяьй проекта «аьрда берда йола вариант». Цунах лаьрхІад Днепра тІа гІолла кир дІа-хьа кхухьилга дегІадоагІаш хиларца дувзаденна керда цхьа камера йола апар хьаде.

ХІанз Кременчугски водохранилища хьаяьчул тІехьагІа мара Днепрогэса реконструкци е тарлургдолаш хиннадац.

СУРТА ТІА: В. И. Ленина цІерагІча Днепрогэса реконструкце проекта макет («аьрда берда йола вариант»).

Н. Грановские сурт.
ТАСС фотохроника.

ХУЛИГАНАЛАХ БОЛА БЕХКТОКХАМ ЧIОАГIБАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Поаржааь коммунизм хьалъеш латтача хьалашка тIа-тIа чIоагIагIа йоалургдоацача доалаш доагIа хьашт долла обществана духьал дола гIулакхаш леладелга, къаьстта а обществана доккха зе да, советски граждаиий сий а сийле а ийочайоаха хулиганал лелаелга. Хулиганал леладарах хул кхыдола доккхий зуламаш а.

Вай мехка къахьегамхоша деха бокъо а йолаш дIадех шоаш леладу гIулакхаш бахьан хулиганаши аьрдагIбаьннараши шиш боллаш чIоагIа бехктокхаме увзилга. ХIара мел ду хулиганал пачхьалкхен органаша а советски общественносто а хоадам боллаш юхадеттаргдола хьал оттаданза даргдац.

Дукхха а дола гражданашта ловшдараши хулиганалах бола бехктокхам чIрагIбанза барг ца хиларах йола общественни организацей предложенеши теркал а еш, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо **соцам бу:**

1. ДОККХА ДОАЦА ХУЛИГАНАЛ ДАРАХ БОЛА БЕХКТОКХАМ

1. Доккха доаца хулиганал дарах, вешта аьлча, общественни моттигашка яппараш ярах, гражданаш ийрчабахара гIулакхаш леладарах, общественни порядок телхаю а граждании сотем боаоу а царех тарра дола кхы гIулакхаш дарах нагахьа санна уж гIулакхаш леладарах цар оамалга диллача угловни оехк ое боагIаш деце —

суд ю итт денгара-бийсангара пхийтта денга ийсанга кхаччалца ха а теха лаца, е алапех ткъо процент сеца а дергдолаш, цхьан беттагара шин беттага кхаччалца ха а теха тоавара балхаш дайта, е итт сомагара ткъаь итт сомага кхаччалца гIод тоха.

2. Доккха доаца хулиганал дарах йолча материалашка ди-бийса далалехьа хьажа а хьеже, милице органа начальника бокъонаш толхаьльчоа е укх Указа 1-ча статьяс белгалбаьча ооараме гIод тох е материалаш халкъа суде йохийт, лаьцар цара цхьана ханна цига дIа а вуташ.

Халкъа судахо доккха доаца хулиганал дара хьакъехьарча суде кхаьчача материалашка ди-бийса далалехьа къаьстта ше хьож, хулиганал даьр тIа а волаш беханза баргбоаца моттигаш нийсъелча тешаш тIабехаш.

Доккха доаца хулиганал даь хилар бакъдолга хайча бокъонаш телхаьльчоа укх Указа 1-ча статья тIа белгалдаьрех цхьа Iоткъам белга оттаду халкъа судахочо.

3. Административни Iоаткъам белга оттадарах бола халкъа судахочун е милице органа начальника соцам тIеххьара а доткъабе ца боагIаш а ба, хIаьта хьем боаццаш кхоачашбе безаш а ба.

4. Милице органа начальника е халкъа судахочо, бокъонаш телхаьльчун личности цо даь харцахьара гIулакх миштади теркал а даь, ча административни бехктокхаме озара меттел, бокъонаш телхаьльчоа общественни Iоткъам байтар духьа, материал общественни организацега, къахьегамхой коллективага е новкъостий судага яхьийта йиш я. Администрации общественни организацеши декхарийла я бокъонаш телхаьльчоа фу даьд итт ди далалехьа милице органа начальникага е халкъа судахочунга дIахайта.

Административни бехк биллача милице органа начальника е халкъа судахочо цу тайпара моттиг массаза нийсъяла из дIахойт бокъонаш телхаьр болх беш, дешаш е вахаш йолча моттигашкарча администрацега е общественни организацега.

5. Доккха доаца хулиганал дарах лийца нах общественни порядок лораяра органаша къоастаеча моттигашка ха а оттадаь лелабу. Лийца боахкарашкара хьабоах кхачангеи лелабаргеи уха мах, ядеш каьхаташ дIаахийта а дIанийде а, передачаши посылкаши дIанйе кхачан продукташ ийе бокъо лац, массаза а болх беча моттигера алапий телац лаьца воаллача юкъагIа.

Лийцарашка мах боацаш улицаш, ковнаш, общественни пайда ийбу моттигера алапи телац лаьца воалфизически балхаш а дайта йиш я. Доккха доаца хулиганал дарах лийцача нахага болх байтар вIаштIехьдоакххилга тIадожаду къахьегамхой депутатий моттигашкарча Советий исполнительни комитеташта.

6. Ханза мо бокъонаш телхаьльчо шийна теха лацара ха яккха ца тугаш е оттаьь режим футтаройна телхаеш хуле, халкъа судахочо лийцараш болча моттига администрацс е милице органа начальника представленех йIаьхъе йиш я из лаьца хилара ха. Цунах еррига а дIалаьрхIача доккха доаца хулиганал дарах лаьца йоаккхийта ха ткхаь итт денал бийсал тIех хила ягIац.

7. Доккха доаца хулиганал дарах тоабара болх байта ха техача наха шошта яь суд токх халкъа судахочун соцамга хьежжа шоаш массазза а болх беча моттиге, е болх байта ха техача нахага шоашта яь суд тIакхетарга хьежача органаша къестаеча моттигашка, цхьабакъда, бокъонаш телхаяьр вахача районе.

Ханза мо саго шийна теха тоавара балхаш дайтара ха яккха ца тугаш хуле яккханза йисача тоавара балхаш дайта техача ханна меттел халкъа судахочун соцамца лацара ха тоха йиш я. лаьца воаллавара цхьан денах тоавара балхаш дара кхо ди а лоархIаш.

8. Доккха доаца хулиганал дарах бехктокхаме оза йиш я из харцахьара гIулакх далехь ялхайтта шу диза нах.

II. ХУЛИГАНАЛ ДАРАХ БОЛА УГОЛОВНИ БЕХКТОКХАМ

9. Хулиганал дарах, вешта аьлча, общественни порядок гIожа телхаеши гуччахьа общества сий ца деши дола гIулакхаш футтаройна дарах, хIаьта цунга хьежжа дIадахача шера чухьа доккха доаца хулиганал дарах административни Iоткъам баьча саго доккха доаца хулиганал дарах а —

суд ю ялх беттагара денз цхьан шерага кхаччалца ха а теха лаьца воаллаве, е из а теха тоавара болх байта, е ткъаь итт сомагара шовзткъе итт сомага кхаччалца гIод тоха.

Футтаройна хулиганал дарах, вешта аьлча, шоай чулоацамга диллача геттара эхь дайна е къаьстта а сий доацача тайпара хьакхашта дола е Iаьдала викала дале а, общественни порядок лораяра декхараш кхоачашдеча общественноста викала дале а, хулиганал ца дайтача кхыча гражданашта дале а духьале ярца дувзаденна уж гIулакхаш дарах хIаьта ишта хьалха хулиганал дарах суд яь хинначар уж гIулакхаш дарах а —

суд ю цхьан шерагара денз пхе шерага кхаччалца ха а теха лаьца воаллаве.

Нагахьа санна укх статья цхьоалагIча е шоллагIча доакъоша белгалдаь гIулакхаш доалаш дола герз е урсаш, кастеташ е кхыдола доалаш доаца герз хIаьта ишта лаьрххIа легIа човнаш-айпаш дергдолаш вIаштIехьаьха кхы хIамаш етташ е етта гIерташ даьдале —

суд ю кхаь шерагара ворхI шерага кхаччалца ха а теха лаьца воаллаве.

10. Укх Указа 9-ча статья цхьоалагIча даькъо белгалдеча зуламех долча дешай хьакъехьа милице органашеи кхыча дух довзара органашеи пхе денал тIехьа ца доалийташ къоастаду зулам миштa даьд а из даьр малав а; цу хьакъехьа протокол оттаду; из прокуроро нийса а лаьрхIа чIоагIдаьчул тIехьагIа дош суде лара а судо дувцара а йола лард я. Цу тайпара дола дешаш суда заседане дувца деза уж суде кхаьча пхи ди-бийса далалехьа.

Укх Указа 9-ча статья шоллагIча даькъо белгалдеча зуламех долча дешай хьакъехьа дух дайза дала деза уголовни дош дувцилга лаьрхIача дийнахьа дена ткъо ди далалехьа.

Укх Указа 9-ча статья кхоалагIча даькъо белгалдеча зуламех долча дешай хьакъехьа а, хIаьта ишта кхензабараша даьча хулиганалах долча дешай хьакъехьа а юххьанцара тохкам бу: из баь бала беза уголовни дош дувцилга лаьрхIача дийнахьа денз цхьа бутт балалехьа.

Дух довзанза е юххьанцара тохкам банза баргбоаца хулиганал дарах дола дешаш суда заседане дувц уж суде кхаьчача гIоне итт ди далалехьа.

11. Хулиганала гIулакхаш дарах социабаь нах суде дош дувцалца, массаза а яхар мо, лийца хила безилга оттадолда.

III ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ТЕЛХАЯРАХ БОЛЧА БЕХКТОКХАМА ХЬАКЪЕХЬА ДУ КХЫ ГIУЛАКХАШ

12. Вехаь а волаш адамий сийлен общественни нравствености ийрчайоахача тайпара улицашка а кхыча общественни моттигашка а хиларах —

кхаь сомагара итт сомага кхаччалца дола гIод токхийт; из гох милице органа начальника.

Ханза мо ялхайтта шу даланза бола кхензабараш бехаь хуле гIод тох даьшта-ноаношта е царна меттел болча наха.

13. Саго вехаь волаш даь зулам бехктокхам чIоагIа.Iа боагIаш да.

Суда бокъо я, даьча зуламга а хьежа, из бехк чIоагIагIа боагIаш хилара мукIарал ца де.

14. Дийтта шерагара ялхайтта шерага кхаччалца ха яьннача кхувш боагIараша доккха доаца хулиганал дарах е укх Указа 9-ча статья цхьоалагIча даькъо белгалдаь хулиганал дарах кхувш боагIарий даьштаноаношта е даьшта-ноаношта меттел болча наха милице органа начальника итт сомагара ткъаь итт сомага кхаччалца гIод тоха йиш йолаш долга оттадолда.

Доккха доаца хулиганал даьча ялхайтта шерагара барайтта шерага кхаччалца ха йолча наьха шоай балхах доагIа алапи ца хуле, гIод е лийца боахкача хана лелабаргеи кхачангеи бода мах боакх даьшкара ноаношкара е царна меттел барашкара.

15. Административни е уголовни бехк биллара гIулакхаш ца даь хаддanза юкъ-юкъе общественни порядок телхаю е кхы бокъонаш телхаю нах кхувланза ца боала моттигаш нийсъелча, йоагIаш йола регистрацияраи обществана духьалара гIулакхаш леладе йиш йоацилга официально дIахайтараи милице органашка кхувла йиш йолга оттадолда. Ужжамо дола гIулакхаш де йиш я административни бехктокхаме эзача наха а, хIаьта ишта судаша лийца боахкабарца дувзаденна доаца бехкаш де суд яьча наха а.

16. Зуламаш ца дайтараи зуламхо лаьца соцавараи тIадерзадаь гражданаша ду гIулакхаш СССР Союза а союзни республикай а законодательствага хьежжа де бокъо йолаш а да, уголовни е кхыбола бехктокхам болаш а дац, кхыметтел нагахьа санна уж гIулакхаш деш зуламхочоа зе данза ца доалаш хиннадале а. Нагахьа санна сагага хулиганала е кхыдола зуламий гIулакхаш ца дайтар духьа цунна дегIа айпаш даьдале, цу сага дарба ду цун ший чотах.

17. Хулиганал дарах административни Iоаткъам баьча е уголовни бехк биллача нахагара хьадоакхх цар даьча гIулакхех хина материальни зе.

18. Хулиганал даь нах, уж административни е уголовни бехктокхаме озарца е царна общественни Iоаткъам барца цхьана, предприятей, учреждений организацей администраце, профсоюзий фабричн, заводской, моттигерча комитеташца барта а яха бIарчча е цхьан даькъа производстверча премеех а, хIаьтта ишта салаIара цIеношкеи санаторешкеи ахара аьттув болча путевкаех а баха йиш йолга оттадолда; царна квартираш телара аргIа тIехьаяккха йиш я.

19. Союзни республикай Лакхехьарча Советий Президиумашта тIадуллалда укх Указага хьежжа союзни республикай законодательствана хувцамаши тIатохараши юкъехьолга.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь. М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 ш. 26 июль.

СИХАГIА КИЙЧДЕ ДОАКЪАР

Хьайбаш леладерий хегаш гIоалоахаш дика я укх шера МалгIабика районе цонаш, дIайийна баьцаш, хьажкIаш. Уж ханнахьа хьакха а хьекха фермашта юхе дIаоттайойя хьатIадоагIача Iанна дерригача хьайбашта кхоачамбалла а кхы дукхагIа а доакъар хургда цу района боахамашка.

Цхьаькха а ала дезаш да. Сихха из болх чакхбаккхара эша хьалаш а долаш ба аргIатIехьашкара нах. Кхоачамбалла я цар мангал хьокха, йол хьалъэца, аргIаш ду механизмаш, силосни комбайнаш, кхы эша техника.

Уж дерригa хьалаш доллашехьа а эсала лел района доакъар кийчдара балхаш. ДIадахача шерашка шоай боахамашка лаьтта хьалаш района кулгалхошта дицденнача тара да гIулакхаш. Буц къаялалехьа сихха мангал а ца хьокхаш доагIаша болх байтац яхаш дукха ха йоаьй укхаза июнь бетта а, июль болабелча а. Цулухьа кIезига да районе кийчдаь доакъар. Еррига район хьаийцача ниэткъа диълагIа дакъа я хьекха цонаш, геттара кIезига я кийчъяь йол.

Района боахамашта юкъе а во латт гIулакх «Ингушский» совхозе. Цу боахама шоллагIча отделене 850 гектар цонаш я, цхьабакъда, болх хIанз санна паргIата бойя, уж хьекха ялалехьа буц йокъалургйолаш я. Дикка моттигаш я укхаза косилкаца хьокхалургйоацаш, амма ши-кхо ди хьалха уж хьакха мангалхой хьожабаьбацар. Горохах а эбеш кен дIабийна хинна 100 гектар хьекхаяр цу отделене, амма цу тIара хьадаьнна доакъар дукха алларах телхад.

ХIанзле дикка ка бола лат чуийцал районе. цхьабакъда хьагул а лаь аргIаш даь ча кIезига да. Из бахьан долаш лоархIаме доакъар довш латт, цул совгIа тIехьадувл лаьтта ахара а шоалагIа юв культураш дIаера а гIулакх.

Эсала латт районе силос хьакхара кийчо яр а. ХIанз а тоале болабеннабац укхаза силосни гIирсаш, цхьайола силос хьакха техника кийча яц.

Ахка чакхдоалаш латт. Гурахьа тIехьахургла мангал хьакха. Из кхеталдеш хила беза МалгIабика районе юрта боахама керте латтараш.

А. САЛИЕВ.

Шаьла района «Автуринский» яхача совхозе тхьамка чуэца болабеннаб. Тхьамка леладераша социалистически декхар тIанйцад хIара гектара тIара 15 центнер тхьамка дакха. Из да 5 центнер планах доагIачул совгIа. Гучадувлача гIулакхаша хьагойт шоаш тIанйца декхар кхоачашде вIаштIехьдаргхилар.

Дика толамаш доах Мусаев Iаддала кулгалдеча бригада. Бригаде болх беш болча Умарова Амона, Харжиева Ташус, Докуроева Тумишас цхьан сменах 130—150 процент кхоачашъю шоай балха норма.

Сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) Тхьамка леладераш Умарова Амон, Мусаев Iаддал, Харжиева Ташу.

Н. Плиева сурт.

ЭКОНОМИКА ЧIОАГIЛУ

Дулха-шурий лостам болаш боахам ба тха бар. Цулухьа эггара хьалха хьайбаш леладеча фермай продуктивность айяра йоакхо ю оаха. Дулх, шура дукхагIа даккхарца цхьана, уж лахарга дIабода мах лохбе беза, боахама рентабельность цахаддаш лакхъе еза. Совхоз вIашагIъеллача ворхI шера соакха эггара хьалха зене доацаш чакхдаьккхар укхаза юртбоахама шу. Хьакхий дулха цхьа центнер яккхарга дIадодар планах лаьрхIачул 10 сом лохделар, иштта дика лохделар бежана дулхи шурей яккхарга дIадодар а. Пятилетка хьалхарча шера 100 эзар сомал кIезигагIа доацаш цIена пайда баккха лаьрхIад оаха. Из кхоачашъюлургйолаш цифра я.

Сенах лакхъюлургья тхона совхоза рентабельность? Эггара хьалха хьайбай продуктивность лакхъярца. Цу гIулакха симментальски фух дола тхоай доахан красностепной фух долчарца хувцаш да тхо. Цахаддаш тоабу племенной болх. Цо торо хулийтаргья хIанзалца хиннача доакъарца кхоабе а доахангара кхы а дукхагIа шура яккха. Укх гаргарча хана хIара беттача Iаттагара йоаккха шура 3000 килограммага дIакхоачае шоай уйла тIаерзаьй совхоза хьайбаш леладераша. Уж декхараш толамца кхоачашдара доакъара чIоагIа база вIашагIйолла дерригa низаш тIадохийт оаха. Укх шера эггара хьалха мошача доакъара конвейер вIашагIъеллай оаха. ДIаьхача ахкан цу тIа доахан доажаде йиш хургйолаш оттаьй из.

Хьайбай продукташ совъяхара хоадам болча лоархIаме хила еза лоаман даьгIенаш. Царех нийса пайда эцаро кIезига пайда лац. Иштта, масала, дIадахача шера деттача доаханах цхьа дакъа лоаман дIаьгIенашка дажа дIалаьхка хиннад. Нагахь санна шаьрача ара цхьа центнер шура яккхарга 15 сом дIадодаш хиннадале, альпийски цонашка 7 соммара дIадахадац.

Укх шера уж хьокхамаш кIезига лохагIа хургда. Иштта гIулакх да дулх даккхарца а. ДIадахача шера лоамашка ферма яьяр, укхаза Iана замалахь 600 бежан кхаьбар. ХIара бежана дийнахьи буси 700 грамм дулх тIакхийтар, хIаьта тIакхийттача дулхага дIадахар шаьрача ара хинначунца нийсдича цкъан ахаззеи кIезигагIа хилар. Ховш махиллара, лоамашка вIалла кийчде мича деза доакъар.

Лоамашкара ферма хIанз шерлуш йоагIа. Укхаза коровник, наха чуIе массехк цIа хьаллеш латт. ДIа-хьа кхухьа электростанци оттаергья укхаза. Цо торо хулийтаргья механизировании хьисапе доахан детта, долче шура яккхарга дIадодар кхы а лохлургда.

Вай хана хьайбай боахам пайда а лургболаш лелабе йиш яц шерра мезанизаци юкъе ца йоалайича.

Дукха ха йоацнаш кхоалагIча отделене хьайбай боахама бIарчча горол йиллай. Доакъар дIадехкеи помещенеш цIенъеи механически линеш, «Карусель» яхача типах доильни зал, гIожа доакъар оата механизмаш йолаш дика коровникаш я укхаза. Из бахьан долаш вокх шин фермерчул дукха лохагIа ба укхаза продукци яккхарга дIабода мах. КIезиг-кIезига доахаш цу ферме доахарга дерригa доккхий хьайбаш.

Ховш махиллара, дарегIа доакъар ца хилча дарегIа продукци йоаккха лургьяц. Ийцача комбикорма центнерага 8 сом дода. Шера 800 тонн комбикормаш эш совхоза, хIаьта 64 эзар сомал дукхагIа ахча дода цунга. Цудухьа оахош Iалашде лаьрхIад оаха из доакъар. Кормоцех хьалъяь йоаккхаш латт. Из эксплуатаце дIаелча эшаш йола комбикормаш кийчъярга шера 30 эзар сом кIезигагIа ахча дIагIоргда. Цул совгIа йоккха экономи хургья тхона элеваторера совхозе доакъар хьакхахьарах транспортага дIадодар кIезигдарца. Иштта да мошача доакъарцара гIулакх а. Ховш да, хьажкIа хьувкъам лоха хиларах из доакъар даккхарга дукхагIа дIадодалга. ДарегIа силос яккха хIара гектара тIара 180 центнер моша хьажкIа яккха еза. ХIаьта оаха хIара гектра тIара 220 центнер яьккхай укх шера. Цо тоъал лохдергда силосага дIадодар.

Боахам рентабельни хилийтара цахаддаш пачхьалкхен средстваш мишта дIаухийт хьежа веза.

ХIара отделене, бригада баьча балха хIара бетта итогаш ю оаха. Цо торо хулийт ханнахьа средстваш мишта дIаухийт гучадаккха, тIаккха нагахь санна цхьа моллагIа продукци яккхарга дIадодар лакхлулга гучадаьча, сихха из кхоачамбоацар дIадаккхара де дезар ду. Цхьа масал доаладергда аз. Укх шера хьалхарча квартале хьакхий дулх даккхарга дIадодар Iалальмате лакхделар. Оаха цу сахьате анализ йир хьакхий-товарни ферма балха. Гучадаьлаьр доакъар нийса дIадохийташ ца хилар, цул совгIа из хьатIакхухьача совлен транспорт хилар. Болх бечул дукхагIа, сеца латтар из. Циггача порядок оттайир ферме, рацион хийцар, эшаш йола кормовой единицаш теларгйолаш хьакхарчашта кIезигагIа доакъар декха баьлар. Из бахьан долаш тIаккхета дулх кIезигдаланзар, цхьабакъда, дулх даккхарга дIадодар холуш лохделар. Сов транспорт а дIаьаьккхар фермера.

ДIачахача шера хьалхарча ах шераца нийсдича укх шера хьалхарча ах шера пхьа центнер шура яккхарга дIадодар 1 сом и 80 кепиги лохде торо хилийтар цу дерригне.

ДIахо а цахаддаш терко ергья оаха боахама рентабельность лакхъяра.

Х.-Б. ШАХБИЕВ,
Шаьла района «Шалинский» яхача совхоза директор.

БОЛХ ТОАЛУШ БОАГIА

Наьсарен автобоахам хьахиннаб 1960 шера Сунженски автотранспортни конторе хиннача автоколоннах. Цу хана укхаза яр 25—30 машин, болх беш 35—40 саг вар. Цу хана денз дикка дегIабенаб боахам. ХIанз автобоахаме я тайп-тайпара 190 машин, болх беш 326 саг ва. Хетачох лакхъяла езар иштта шербеннача боахама материально - техничес ски база а. Бакъла, хIанзалца Iалальмате халача хьалашка болх беш хиннай коллектив ремонтни профилактори ца хилар бахьан долаш. Ханнахьеи лакхача дикалцеи ремонт е вIалла вIаштIехьдалацар. МоллагIчо а кхетаде йиш я из мел Iаткъар беррига балха. Тоае йиш йоацача кхаччалца болх байт машинашка. Ах шера план алхха 99,7 процент мара кхоачашъяьяц. Белгал ма даккхара цун бахьан да технически база чIоагIа эсала хилар, машинаша ремонте дукха ха йоаккхаш хилар.

Хинна кхоачамбоацараш кхоалагIча квартале дIадахара оарцагIъяьннай коллектив. ДукхагIа я хIанз болх беш йола машинаш. 190 автомобилах балха хIара денна арайоал 125—130 машин, кхы а керда автобусаш хьакхача езаш я хIанз.

Хьувкъам чуэцара кампаний аьржай кхашка. Автобоахама коллектива чIоагIа бехктокхаме ха я хIанзаръяр. «Экажевский» совхозе болх беш 30 автомашина я, 50 машин «40 лет Октября» яхача совхозе я. Дийнахьа комбайнашкара хьатташка дIакхухь ялат, бийсанна — хьатташкара элеваторе. Автоколонашта, бригалашта, шоферашта юкъе аьржай социалистически яхь. ХIара денна итогаш ю автоколоннашта юкъерча яхьа, бетта цкъа—къаьст-къаьста болхлошта юкъерча яхьа. Автоколонашта юкъе хьалха латт нов. Аушев Абукар кефте латта шоллагIа колонна. Цунга я автобоахама карара-кара тела ЦIе байракх. Бригалашта юкъе хьалха яьннай таксомоторни бригада. Ах шера задани 109,5 процент кхоачашъяь цу коллективо. ДикагIа болча водителашта еннай цIе вымпелаш. Ах шера лакха хьокхамаш даха рах из вымпел еннай Тумгоев Iаьлийна, Газиев ХIарона, Арапханов Хьусейна. Хьувкъам чуэцача хьинаре къахьегаш ба шофераш Нальгиев Махьмад, Пугоев Ахьмад, Хаштыров Махьмад-Гири, Султыгов Макшарип, иштта кхыбараш. Дикача технически хьала тIа хул цар машинаш, 120 процент кхоачашъю цар шоай норма.

Автобоахаме я кхоъ коммунистически къахьегама бригада, ши автобусни экипаж, 56 саго лелаю коммунистически къахьегама ударника сийлен цIи. хIаьта из цIи яккхара яхье ваьннав кхы а 202 саг. Автобоахаме яь ала йоалл ремонтни профилактори. ХIанзарча хана хила майоаггIа хургья из.

Н. ДЖАНДЫГОВ,
Наьсарен автотранспортни боахама воикагIа вола экономист.

Краснодарски край, Павловски района «Родина» яхача колхозе кийчъяьй Кубанерча эггара йоккхагIчарех йола механизированни хьетт. Дерригача дукха къахьегам бодача балхашта—машинаш йоттара а йоассаяра а, ялат докъадара а цIендара а механизаци яьй укхаза. Дика хьийкъа ялаташ чуэцаш боахк укх шера колхозхой, пачхьалкхен заказал совгIа ши эзар тонн ялат дохкаргдолаш ба уж.

Сурта тIа: колхоза механизированни хьатта тIа.

Е. Шулепова сурт.
ТАСС фотохроника.

ШУРА ТIАЕТТАЛУ

КПСС ЦК мартовски Пленумеи парте XXIII-ча съезден решенеш кхоачаш а еш деттача доахана продуктивность денгара денга лакхъеш хьабоагIа Урус-Мартана района хьайбаш леладераш. Цу гIулакхо торо хулийт района совхозий шура яккхареи из пачхьалкхенга йохкареи заданеш ханнахьа кхоачашъе а тIеххкоачашъе а.

Иштта укх шера хьалхарча ах шера хIара кхоабача Iаттагара 830 килограмм шура яьккхай, из хуа дIадахача шера цу ханаца нийсдича 110 килограмм дукхагIа. Из бахьан долаш района боахамаша 26430 центнер шура яьккхай е планах лаьрхIачул — 4140 центнер дукхагIа. Пачхьалкхен план 137 процент кхоачаш а еш пачхьалкхенга 21427 центнер шура ехкай боахамаша.

Шура дукхагIа яккхараи из пачхьалкхенга йохкараи дика хьокхамаш гойтад. «Горец» яхача совхоза отделеней доярками скотникий-Iуйи коллективаша. Пачхьалкхенга хьайбай продукташ йохкара хьалхарча ах шера план кхоачашъяра итогаш йича—КПСС Урус-Мартана райкома бюро решенех цу совхоза карара-кара тела ЦIе байракх еннай.

Социалистически декхараш кхоачашдеш къаьстта дика толамаш доах совхоза шоллагIчеи кхоалагIчеи отделене доярками скотникийи коллективаша.

Иштта, шоллагIча отделене Каримов Iабдул-Хьамида кулгалдеча шурий-товарни ферме тIанйцача социалистически декхарех 600 килограмм яккха езача духхьашха бахкача 240 Iаттах хIаранегара 818 килограмм шура яьккхай. Шура яккхара социалистически декхараш 265 центнер тIеххкоачашдаьд йоккха опыт йолча бригадира нов. Тайдаев Гайрбека кулгалдеча совхоза кхоалагIча отделене шурий-товарни ферма коллективо.

ХIанз Яхки-Чара яхача лоаман даьгIенашка я из бригада. Дика баьцаш йолча лакхача лоаман даьгIенашка доахан доажадар чIоагIа пайдане гIулакх да. Дийнахьи буси доахангара йоаккха шура а дукхагIа хул, долче шура дIанйеча пункте из дукхагIа дIакхоач, цига доажадеча доахана шурий хьоанал а лакха я. Цудухьа Iалальмате раьза болаш ер шоллагIа шу да «Горец» яхача совхоза хьайбаш леладераша шоай хьайбаш цига доажаде кхувла. ХIанз 1250 бежан долаш цу совхоза кхоъ йоккха шурий-товарни ферма латт лоамашка.

Хьайбаш леладерашка укхаза леттIа болх байтара дика хьалаш Iалашдаьд совхоза дирекце. Эшаш долча барзкъанца Iалашбаьб доярками скотникаш-Iуйи. Iулаш латтача юхе наха чуIе цIенош даьд. Лоамашкара пайда ца эцаш яьла даьгIенаш караезаяьрашта электричество лургйолаш электромотораш денал совхозо, цахаддаш почта лоаттаю хьайбаш леладерашта.

Хьинаре къахьегаш дика хьокхамаш гойт доярками. Иштта ше леладеча доахангара планах 99 центнер яккха езача хIанзле 133 центнер шура яьккхай Аристова Анна Васильевнас. Цул тIехьайисаяц ше кхоабача доахах хIаранегара 850 килограмм яккха езача 1051 килограмм шура яьккха Гишаева Тамареи 1044 килограмм яьккха Бужаева Белитеи.

Лоаман даьгIенаш кхераме яц хIанз доярками. Шера тIанйца социалистически декхараш толамца кхоачашдергда оаха, йоах, шоаех бIубеннача хьайбаш леладераша.

Лоаман даьгIенашкара шура Iояхьаш дукха халонаш нийслу хьайбаш леладерашта. Совхоза йиълагIчеи цхьоалагIчеи отделенешкара детта доахан доажадеча Хог-Ког, Зарам яхача моттигашка болх нийса вIаштIехьбаккхараи шурий продукташ ханнахьа Iокхухьаргйолаши совхоза болхлошеи транспортникашеи цхьана никъ биллаб. Цхьабакъда, из никъ дика хилийтара де дезаш кхы дукха да. КхоалагIча отделене доахан латтача шура чакхъякха, хIаьта пачхьалкхен план кхоачашъяра дика даьтта дIадала дезаш хилар совхоз. Духхьал июнь бетта городской молкомбинате цхьа тонн совгIа налха дIачубеннаб совхозо. ХIанз раймолкомбинате цIена шура дIателаш я из отделени. Хьайбаш леладерашта дукха аттагIа хургдар, нагахьа санна Гормолкомбината Алеги-чу яхача шура дIанйю пункт хьаелларе. «Горец» яхача совхоза кхаь отделенеи Магусты яхача моттиге детта доахан доажалеча «Гехинский» яхача совхоза кхоалагIча отделенеи цIена шура дIачутергьяр цига. Цу лоархIамерча гIулакха дукха терка тIабохийташ яц Гормолкомбинат.

Шура совъяккхара шоай йолча торонех бизза пайда эц Мичурина цIерахча совхоза. Укхаза чусоцалаь а дIалехкаш а доахан кхоабалга дика вIаштIехьдаьккха леладу. Скотникашта-Iушта КЧР яха косилка тIехьа йола цхьа тракторы ши лафети тIачIоагIъяьй. Деттача доахана ши Iул латтача хьатIаувза хьекха буц. ХIанз дийнахьи буси йиъ тонн гаргга шура йоаккх укхаза. Из хул хIара кхоабача Iаттагара 8 килограмм шура.

Шура дика яккхарах, доахани фермеи цIена лелаярах унахцIено лораяра Министерстваи облсофпрофеи Сийлен грамота еннай цу ферма коллективана.

А. РЫЖКО,
Урус-Мартана районни юрт боахама производственни управлене нерттера зоотехник.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАХ

КХЫЧАР ХЬЕХАМАХ

Англе премьер-министр поосте волаш ше мел яьккхача хана дизалагIа воьжаца Атлантикал дехьа вахар Гарольд Вильсон цуь арахьарчеи чухьарчеи политикана еш чIоаггIа критика а йолаш.

Лондонски аэропорте плакаташца—наькъа моаршалашца Вильсон накъавоаккхаш бар демонстранташ: «Вьетнамера аравала ала Джонсонага!», «США-на хьаштдар а ца дувнаш, вайна хьаштдар дувцалахь, Вильсон!» Цул хьалххагIа парламента членаша-лейбористаша шоай лидергара бокъонца доткъам ийцар палатай общине. Кхыча тайпара хургдац аьнна хиттача тайпара, Вильсона цIаькха а бакъдир Вашингтона агрессивни никъ ше хьаллоацаш хилар, ший хур дора цо вьетнамски халкъа духьалара бIеха тIом нийса ба ала гIерташ.

Англе премьер-министра цу позице хьалххагIе а хьахьекхар американски президентацара цун къачаьл мишта хургда. Цу планах кхы саг цецвоалаш хIама хург ма дий аьнна даха дог дацар американски президентаца къамаьл дарах.

Цхьабакъда, английски общественностен кепайоазонг сатем боабьр кхы тайпа гIулакх хилар — Къулба-Малхбоален Азе ВIашагIкхийттача Штаташа деш дола морально-политически а духхьалара материальни а гIо-новкъостал шердайтар духьа Вашингтоно английски правительствана чIоаггIа низ беш хилар. «Таймсоф беча хоамах, Вашингтоне раьза бац кхыметтел американски авиаце Ханой Хайфонеи районашта пиратски доь дар мегаргдоацилга официальни Лондоно гIийлла хьакъодаларах, а хIаьта иштта США агрессивни никъ геттара хийрабоаккхилга дIадехаш бола шийн парте членаш совцабе йиш йоацаш Вильсон хиларах а. Обозревателаша къаьстта уйла тIаяхийтар: Вильсон США вахале хьалххагIа Лондоне массехк дийнахьа вIаштта ВIашагIкхийттача Штатий паччахьалкхен секретара цомощника Джордж Болла яьча переговараштa а. Английски министрашта фу хет хьожаш хинна Вильсонал цхьа дийи бийсеи хьалхагIа вахар Вашингтоне ший правительствага доклад яр духьа. Дипломатически гIозарашкара ухача хоамех, английски оагIонгахьара шийца къамаьл деш бараш тешабора Болла мехка финансови хьал тоадара тIадерзадаь гIулакх а доархIаш тIема гIулакхашка дIадодар, белгалаьлча «Суэцагара малхбоаленгахьарча» районе, наьха санна кIезигделга дIадехаш болча лейбористий тоьал доккхачи даькъе ахарашта дукхальоттанза дарг ца хиларах.

Англе доал деча гIозарий органо «Фанэншил таймс» яхача газето бедна хоамах, США-с Вьетнаме тIом мел лоаттабеча хана 40.000 салте юкъевола бIунаш мукъагIа Къулба-Малхбоален Азе дутилга Вильсонаца вIаштIехьдаккха гIерташ ва Джонсон. Кхычахьарча хоамех, Джонсона иштта ловш да Вьетнамера тIом шербара шоашта эшача, гаьнарча Малхбоален цхьадолча мехкашка латтача американски бIунашта меттел Англе ший бIунаш оттаделга а. Вильсонага эхь ца хетташ дIахайтар, нагахьа санна из раьза ца хулаш Iай, США правительствагахьарча цхьаккха тайпа финансови новкъостал дага дог цун ца хилар. Вашингтоне дехар деш къамаьл даь Вильсон саг ца вашача хьала тIа хинна хилар ховргда, Англена цхьаккха тайпа керда новкъостал ма долда лейбористски «правительства ше хьувзаю цIогал йитталца» йолча хана яхаш, «Нью-Йорк дейли ньюс» яхача газето шек доацаш беча тIахьехамах.

Кхычар хьехамах лелаьза ца йоалаш йолча лейбористий правительства тIом еецачул тIехьагIа хиннача рех эггара лиргагIа йолча финансови кризиса дIатIакхоачабаьб мохк. Болхлой класса викалаш юкъе боагIилга ловш болча лейбористски парте лидераша инфляцена духьалара массехк гIулакх чакхдаьккхар, цхьабакъда, консерваторий говзача наькъаца дир из — болхлой класса чотах. Банковски кредита учетни ставка 6 процентагара 7 процентага кхачалца лакхъеш хилар хьакхайкадир правительства. ХьалхагIа консерватораш доале лаьттача хана хиннача тайпара кредит ишттал кIезигдаро де хIама дац промышленни предприятеш хьалъярген царна модернизаци яргеи дIайохийта капиталовложенеш кIезигъялар мара, из воча оагIорахьара Iаткъаргда бахача наха деча социальни гIулакхашта кредитовани яра, хIаьта цо а ший аргIанна хьабе болх боаца нах дукхагIа хулийтаргба. Дукха ха ялалехьа 500—700 эзар сагага дIакхоачаргба хьабе болх боаца нах, йоах специалисташа. Наха лелаьдеча предметий маьхашта Iаткъанза дусаргдац кредит дездар. ХIанзле а хьакхайкадаьд йоккхийи кагийи налогаш а тIадилла телаш хиннача дукххача товарий маьхаш а лакхдеш хилар. Дерригаш а дIалаьрхIача наха товараш эцилга ах миллиард стерлингий фунтал совгIа кIезиглуш да. Дуккха йоккхий профсоюзаш чIоаггIа духьала йоллашехьа а, шера кхы лаккхдергдоацаш болхлойи гIулакхерча наьхеи аланеш чIоагIде дага я правительство.

Правительствана критика ераша йоах, мехка хIанзара экономически халонаш тIакхаьчай алхха лейбористаша консерваторашкара хьайийца а цхьа йота а цуьна тIера ца боалаш а йола империалистически арахьара политика бахьан долаш. Лейбористашка доал дахачул тIехьагIа эггара лакхагIа хиннача боарамел тIехдаьннад Англе тIема гIулакхашка дIаухийта ахча — 2 миллиард фунт совгIа. ХIанз промышленни товараш дездаларца дувзаденна из ахча кхы а 2,5 миллиардага кхоачаш дукхагIа хила мег аьнна хеташ да. Алхха «Суэцагара малхбоаленгахьаръ» тIема базаши бIунаши леладарга хIара шера ах миллиард фунд гаргга ахча дохийт правительства. «Стейтист» яхача кIиранна цкъазза арадувлача консервативни газето яхачох, из ахча тIема гIулакхашка дIаахийта ца дезаре торонаш кIеззига вIаштIехьа хила мегар Англе. Цхьабакъда, Вильсон Вашингтоне кхаьчача дийнахьа «Нью-Йорк таймс» яхача газето яздаьчох, юххера а кхыча мехкий кредитораща шийга мел яхар ду цо, цу хьакъехьа кхыметтел хьалхагIа хиннача консервативни правительствал а тIехвоалаш, хIаьта «цун ший партена юккъе» цудухьа байнаб цунах бола тешам а.

АМЕРИКА БИРСА АХКА

Америка ВIашагIкхийттача Штатий дукххача районашка эттача июльски йIовхало кхы а чIоагIагIа кхоккабалийтача санна хеталу неграшха болча наха алламашта хила доагIача хьалашка баха а болх бе а бокъо яккхар духьа лоаттабу къовсам. Неграшха бола нах дукха бахача дуккхача городашка июль болабелча денз къовсамаш латт, цхьаццайолча моттигашка герз вIашкалеттаж бокъонца улицашкарча тIемашка а дувлаш. Кхохкам мел чIоагIбеннаб ховргда чикагски гетто кхаь дийнахьа дов лаьтта хиларга хьежача.

Доацача бахьанах дIалоладелар дерригa а. Шоваткъа градус йIовхал йолча дийнахьа хила лелха безам хиннача негрий берашка пожарни кран хьаеллийташ хиннаяц полице. Лоаллахарча кварталашка дахача кIайбарий берашта уж тайпа духьаленаш ца еш хилар гуча а даьнна, бокхагIбараш беннаб кран хьаелла. Полици юкъеяларо эгIазала цIера тIа даьтта доттар мо хIама дир: дукха ха ялалехьа бокъонца бола тIом а хинна дIаэттар из 1.700 гаргга полицейскеи къаман гварде салтечой дакъа а лоацаш. ХIанз Чикагора, Нью-Йоркера, Лос-Анжелосера, Вашингтонера, Детройтера, неграшха бола нах дукха бахача кхыча городашкара гетто, мадарра аьлча, тIема ханарча хьала тIа я.

Цхьацца йолча городашка американски расисташа шоашта ховшехьа а, къайлагIа хабараш а дувцаш, бунташ хьеяйт негращка — Iаьдала гера бий царна тIабахийтар духьа. Огайо яхача штатерча Кливленде цхьан расисто лергвоза чов йир 45 шу даьнна волча негра. Цул тIехьагIа полицеца хиннача довнашка неграшха 2 саг вийнав, 30 совгIача сага човнаш яьй. Нью-Йоркерча неграш бахача гетто неграшха вола 11 шу даьнна кIаьнк вийнав, наьхка тIа хала чов яьй кхо шу даьнача негрилга. Из даьраш расисташ ба.

Шийн-къизалга диллача цец-ама воаккхаш хIама хилар Миссисипи яхача штатерча города Овертона больнице. Цамогаш уллача неграшха волча 18 сага бовча дIа хIана кхоачабац аьнна болча боараме менингита вакцина маха техар доро-расиста. Лоткъам аьача хана эхь ца хеташ аьлар цу адама сибатерча аьхо: «Неграшта шоай моттиг малагIа я хайтара эггара дикагIа йола средство — уж боабар».

КIайча расисташа лелаьер гуччахьа могийт официальни Iаьлалаша. Джорджия яхача штатерча федеральни суда ши шу ха ийшар негр Лемюэль Пени вийнача шин куклуксклановеца духьала бехк тIабахьара. ТIаккха а бац уж саг вера бехке, хIана аьлча цу тайпара гIулакхаш федеральни органаша суд е йиш йолаш хиннадац, цудухьа уж бехке бу цар «неграш кхерабаьб», яхаш.

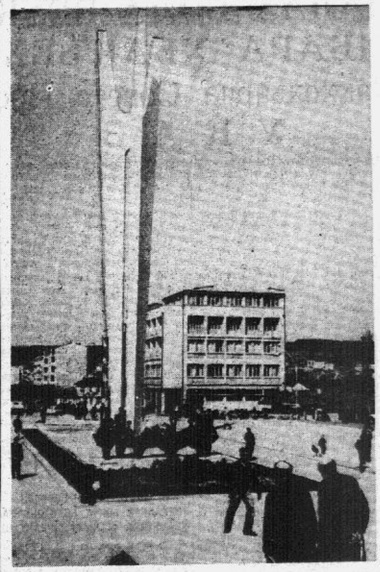
Мехка йоккхийча геттошка негрий бунаш гIеттара бахьанаш доашхаш дола американски кепайоазув мукIарло данза даланзар вахара хьалаша шоаш уж хьалхьедеш хилара. Редакционни статья тIа «Нью-Йорк таймсо» язду: тIалаттача низо шишегIа хьалхьедеш дола уж гIулакхаш атта кхетале йиш йолаш селлара дегаза да чугIолла цицхолгаш а ловзаш латта нах чубаха торингаш, сел чIоагIа бала бахь гетте бахача нахага. Цу тайпара бунташ гIеттара бахьан леха деза тамаш я, нагахьа санна массанахьа а нийсхо йоацаш хилча».

Конгрессо дукха законаш тIайийца доллашехьа а, ахьерча расови дискроминацегахьара хьалхагIа а мо мара садаккха йиш йолаш бац американски неграш, цхьаккха а тайпа бокъо цар йолаш яц. Сенатора Роберт Кеннеде яхачох «хIанзарча Америке даьча бера образовани яккха нийсса ах мара торо яц из даьча ханна даьча кIайбарий бера йолчох, кхоалагIа дакъа кIезигагIа торо я цун професси Iомае, шозза дукхагIа торо я хьабе болх боацаш висара. Цо дунен чу дахаш йоаккхаргйола ха 7 шу лоалагIа я, хIаьта алапена йола перспективаш шозза вогIа я».

Неграшха болча наьха гIулакхаш аттача даха, цар чуIеча моттигий санитарни хьалаш тоаде дезача метте, «проблемаш Iамаелга», демогогически дош телилга мара кхы деш хIама дац Iаьдалий.

Цу тайпарча гIулакхашца машар лелалургбац неграшка. Шоай низаш дика вIаштIехьа а даьха, граждански адамий йолеи бокъонаш яхар духьа лоаттабеча къовсаме шоай низаш вIашагIтохаргдола формаш лохаш ба уж. Деча хоамех, неграшха болча наьха тайп-тайпарча группай лидерий инициативах ерригa—германски негрий конференци гуллуш я Вашингтоне 3—5 сентябре. Цу конференце, из вIашагIтохараща даьча хоамех, хургья американски негрий граждански бокъонаш бахьан долаш лоаттабеча къовсаме малагIа фу де деза яхача дешах шоашта хетар аргдолаш йола ерригa негритянски теченеш.

Н. БЕЛЯЕВ.
(ТАСС).

ХIара республика дегIаяра чIоаггIа уйла тIайохийт Югославе правительства. Дукха ха йоаццаш яьсса а миска цIенолгаш дагIаш а хиннача моттигашка хьалъотташ латт дуккхаза а вIаштIардаь чуIе цIеноц, заводаши школаши, больницаш а клубаш а, театраши дешара заведенеши. Керда вахар, керда быт курра юкъейоагIаш латт Социалистически Югославе массе а мIинге.

Сурта тIа: Приштинера—Косово а Метохия а яхача автономни края керттерча городера майда. Юккъе латт шоллагIча дунен тIам тIа байнарашта егIа обелиск.

ТАНЮГ—ТАСС сурт.

Иран. Багдадерча советски культурни центра хьалхашка.

Л. Вольнова сурт.
ТАСС фотохроника.

Юртарча къахьегамхошта— бIаь спектакль

Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен Нурадилов Ханпаша цIерахча драматически театра коллективо ахканарча гастролех республикерча тайп-тайпарча юрташка бахача къахьегамхошта дукха сакъердаме спектаклаш хьекхай. Царех я Хамидова язъяь «Совдати Дауди», «Бож-Iаьла эшар», С. Чахкиева — «Къонгаш бовча хана», Хучаева — «Са сесага мар», кхыраш.

Кхашкара балхаш даь баьнначул тIехьагIа дика салаIа вIаштIехьдаьннад къахьегамхой. Геттара раьза хиле боагIар уж спектаклага хьажа.

ДIайха ахка да укх шерара дар. Цхьабакъда, йIовхалах бIу ца къожабеш театра коллективо бIаьннел совгIа спектаклаш увттаьй юртахошта. Театра коллектив гастролах хиннай Урус-Мартана, Ачхой-Мартана, Наьсарен, Ножай-Юрта, Надтеречни, Ведена, кхыйолча районашка.

Безаме тIайийцаб уж доттагIлеи Дагестана Хасав-Юртовски района къахьегамхоша.

Отпуск чакхъяьнначул тIехьагIа сентябрь бетта денз йолаергья театра коллективо республикерча районашка гастролеш.

Г. ЩЕДРОДАРОВА.

Московски областе тохкамаш деш латт «Фиат-124» яхача малолитражни автомобила. Цун модель шера 500.000—600.000 арахеца лерхI. Из автомобиль хьаяра йола промышленни комплекс «Фиат» яхача фирмагара (Итали) эц СССР.

«Фиат-124» виъ саг Iохал моттиг йола 62 говра низ боалла хица шелбеш бола йиъ цилиндра мотор латта 100—130 километр сахьата а йодаш йола седан. Тормозаш дискови, пуржиний Iадаш, йоккха багажник я цун.

Сурта тIа: «Фиат-124» — трассе.

ТАСС фотохроника.

Августера хаоттам

Укх шера август бетта, СССР Гидрометеорологически центра хоамашка диллача, Къилбаседа Кавказа районашка хаоттам укх тайпара хила тарлу: хьалхерча ах бетта хувцалуш морхаш хургья, цхьайолча хана дикка кхаьла а йолаш, юкъ-юкъа догIа делхаргда, ди къувкъаргда, дIахора дукхагIа йола ха кIезига морхаш а йолаш, екъа хургья, 16—17, 22—24, 28—29 августе мара цхьаццайолча моттигашка ди а къувкъаш догIаш делхаргдац.

Бетта хургйолча йоачаех 55—95 миллиметр хургья (къулбехьарча цхьаццайолча моттигашка 95 миллиметрал тIех а йоалаш), уж нормал дукхагIа я.

Юккъера лаьрхIача бетта хургйола фегара температура 21—24 градус йолаш хила мег, къулбехьарча районашка 18—20 градус хила мег, из нормана гаргга я, хIаьта района къулбехьа нормал 1 градус лохагIа хила а мег.

Эггара лакхагIа йола температура (бийсанна 15—20, дийнахьа 26—31 градус, цхьаццайолча моттигашка 33 градусага дIакхоачаш) хургья хьалхарчеи дилагIчеи пхе деношка.

Эггара лохагIа йола температура (бийсанна 8—13, дийнахьа 19—24 градус) хургья бутт боеш, хIаьта юхейисача хана бийсанна 11—16, дийнахьа 23—28 градус а йолаш хургья температура.

Мух шоллагIча пхе дийнахьа къулбехьен-малхбузехьарен малхбузехьарен хьекхаргба, дIахо къилбаседехьара хьекха а боалаш, секунда 5—10 метр, цхьаццайолча хана секунда 12 метрага дIакхоача массал а йолаш, юхейисача хана— малхбоалехьарен малхбоален - къилбаседехьарен хьекхаргба, секунда 3—8 метр массал а йолаш, кхоалагIчеи пхелагIчеи пхе деношка массал секунда 10—12 метрага дIа а кхоачаш.

МЕТЕОСТАНЦИ.

КЕРДАДАРАШ. ХИННАРАШ. БАКЪДАРАШ

№ 370022 ЙОЛА БАНКОВСКИ СЧЕТ

Город Каунасерча паччахьалкхбанкерча № 370022 йолча счета тIа хIара денна тайп-тайпарча общественни организацешкара а частни нахагара а взносаш ух. Уж ахчаш Каунасски 9-ча фортерча фашизма жертвашта памятник догIарга дахийта лаьрхIа да. Цига 1941—1944 шерашка оакхарий хьисапе къиза боабаьб 50 эзарнел дукхагIа нах. Монумент хьалъергйолаш я наха шоай лоIамагIа телаш гулдаьча ахчах. Памятника счета тIа кхо эзар сом дахийтад Пасвальски района потребительски кооператива членаша, паех дийнна пайдаш цунна дIа а хьожадаь. Цу счета тIа эзар сом дахийтад город Каунаса Ленински района исполкомо. Шоашкара ахчаш ухийт промышленни предприятей коллективаша, тайп-тайпарча организацеша, къаьст-къаьстача наха. ХIанзалехьа а 65 эзар сомал тIехдаьннад № 370022 йолча счета тIа кхаьча дерригa ахча.

(АПН).

ДОНБАССА КЕРДА МЕДИЦИНА ГIИШЛОНАШ

Дерригa а дIалаьрхIача 5,5 миллион сом хинна ца Iеш да хIанз Донецки областе хьалъеш латтача дарбай учрежденешка дохийта ахча. Царех шиъ укх шеррехьа а болх бе йолалургйолаш я. Хьалъеча объектаех я Ждановереи Константиновкереи берий больницаш, гор. Новоэкономическера поликлиника, Дебальцевора городской больница, Володарскера районни больница, Шахтерскера бераш ду цIа, Донецкера стоматологически корпус.

Пятилетка шерашка Донецки областа городашкеи юрташкеи 70 тIех больницаш, поликлиникаш, бераш ду цIенош, аптекаш болх бе йолайолийтилга, больницешкара менгеш 4.300 дукхагIа хулийтилга лаьрхIад. Цу гIулакхашка 28 миллион сом гаргга паччахьалкхен ахча дохийтилга лерхI.

(АПН).

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

АССУАНСКИ ДНЕВНИКА ТIАРА

Асуанера хIанзза юхакхаьчав со. ХIанз а са бIаргашта хьалхашка латт тоаденнача дегIара Мухаммед Аббас, сийлахь-боккхача ветеранех вола цаI. Доккхал деш балхий фронтага юха а хьежаш, цо дувцар шийна дагадоагIа дукха ха йоацаш хиннараш: тIехвоалалургвоаца лоамаш оха а охкаш, эггара хьалхарча машиннаькъа веткана бола никъ бахьари йIовхало кхохкаьча тIо дарбалаш тIа юххьанцара дахчан цIенолгаш хьалдари. Иштта йолаеннаяр асуански эпопея.

— Хьажал, — йоахар Аббаса, Нилагахьа дIа а хьежаш. — Хьалха туристаша Асуанера чIоагIа теркам тIаоза моттигаш лерхIар Филе яха гIайреи цхьан хана английски лорда Китченера доалахьа хинна бIаь тайпа хинна ца Iеш пальмаш ягIа ботанически беши. Цу моттигел дIахо аха лоархIабацар туристаш. ХIаьта хIанз цхьаннена а ший Iалаьмате йоккха гIишло йоаца Асуан фуй хац...

Маларра аьлча цецвоаккхаш да а да балхий даржар. 3600 метр йIаьха хургйола керда плотина диълагIа дакъа мара ца дусаш яь яьнай. ХIанз Нила хиво хьалъюзаш латт йIоахала 500 километр йола Iалаьмате йоккхий хий Iоадаь лоаттаду моттигаш. Кастта плотино торо хулийтаргья ши миллион феддан (1 феддан — 0,42 га) гаргга долча лаьтта хий дехка, хIаьта гидростанце хIара шера 10 миллиард киловатт-сахьат хинна ца Iеш электроэнерги а тергья.

Цхьабакъда, Асуан — из Советски Союза новкъосталца ОАР-е хьалбеча 133 гIирсах цаI мара бац.

Сона бIаргаяйнай Iарбийи советски наьхеи юкъарча низаща яссален тIа лоацагIча хана — кхаь шера чухь хьаяь Iалаьмате боккха низ бола Хелуана металлургически комплекс. Со лийннав Александрийски кемай верфь хьалъеш латтача Iалаьмате йоккхача участка тIа гIолла, хIаьта цунах ах гаргга яр фордагара хьаяьккха а я. Цу верфах Африкерча кемаш деча юкъмоттигех эггара йоккхагIъяр хургья кастта. Со хиннав иштта эггара кердагIча техникаца кийчъяьча Суэцки мехкдаьтта чакхдоахача заводе а. Юххера а со хилар ОАР а промышленноста дерригача доакъошта квалифицированни болхлойи техникийи кадраш кийчъеча дешара централишка.

Революци хилча гIонерча шерашка дукха хувцамаш хиннад египетски юрташка а. 1952 шерралца лаьттах ихелагIа дакъа феодалий хиннад. Лаьттан реформа торо хилийтай феллахашта миллион феддан гаргга лаьтта дIадекъа. Пхе шера чухьа Сахарагара хьадаьккхад пхи бIаь эзар гектарал дукхагIа лаьтта.

Ирригации хий дехкилгеи — из ба эггара яьккхагIча «феодалагара»— Сахара яссаленгара карасрзае а нах баха а керда майдаш хьаяхара халкъо лаьца шоллагIа никъ.

Каир дунен халкъашта юкъерча йоккхийча событей юкъмоттиг хинна дIаэттай. Машар бахьани къовсамера дешаш машаре къестадар духьеи тIагIертта а кхоачашде лерхIашдараштa тIаберзабаь а къовсам лоаттабу ОАР. Цо лерргIа чакхйоах колониализманеи империализманеи духьалара политика. Мехка общественность хьинаре духьалъювл Вьетнамерча американски тIема эскалацена. Цудухьа да-кх египетски халкъа а цун правительства а доазол дехьа селла дукха доттагIий болга. ХIаьта из а я египетски революце яьккха котало.

— КIезига яздаьдац Египтах лаьца. Цхьабакъда, кхы а дукхагIа яздергда тхона хьалхашка латта Iалаьмате доккхий декхараш тха мехко кхоачашдаь чакхдаьхача хIаьта уж кхоачашдара оаха цхьаккха хIама а кходергдац, — хьадда чIоагIа йоах сога журналиста Ахмед Шауке.

Анатолий ЕГОРИН,
АПН соб. корр.

Каир.
(Телефонаца).

ТАХАН ТАШКЕНТЕ

Кхо бутт гаргга ха я Узбекистана столице лаьттанна кIалхара Iалама низ беттaлуш латта. Ташкента сейсмически радиостанце белгалдьад 600 эзар гаргга мохк аьга хилар. Цхьаццайолча хана ворхI балл совгIа низ болаш а ийгаб из. Цхьабакъда, эггара хьалха кхоана 26 апрель да яхаш тховсара мохк аьгача хана города тIабенар миссел боккха низ болаш цIаккха а аьгабац из.

Июль бутт юкъекхаьчача ханна лаьрхIача мохк агарах хинна хIамаш укх тайпара да: чуIе цIеноп 35000 эзар а долаш, толхаяьи йохаяьи зданеш 36.370 я. Чубаха тхов-кIийле йоацаш бисаб 70.460 дезал.

Бахача наха новкъостал дарах лаьца баь эггара тIехьара хоам укх тайпара ба: 35000 совгIа дезал бIарчча дисача чуIеча цIеношкеи административни зданешкеи дIачуховшабаьб Чаьтарашка баьха 7000 дезал капитальни ремонт а яь тоадаьча цIеношка чуховшабаьб, 4500 дезал лаьттан участкаш а материалаш а енна шоашта цIенош хьалдеш ба.

Мохк аьгачул тIехьгIа Советски Союза ерригача республикашкара письмош аха доладелар ташкентски горисполкомага хатар хиннараштa чуIе моттиг а бе болх а хулийтаргба яхаш. Эзар квартира елар Российски Федераце, 2000 — Украино, 10.000 — Узбекски республика городаша, Белоруссе, Закавказья, Прибалтико, Молдаве, Средни Азе кхыча республикаша, Казахстана—массане а новкъостал хьакхайкаду. Советски Союза тайп-тайпарча гордашкареи юрта районашкареи 16500 квартира еннай ташкентцашта.

Республика Iилмахоша мехка боккхийча геологашцеи сейсмологашцеи цхьана тохкамаш а даь керда Ташкент хьалъерашта рекомендацеш еннай. Iилмахоша даь хьехамаш ларде дийшар город хьалъяра плана. Города юккъе хургья баьццара зона — паркаши стадионаши. Кхо бутт хьалхагIа топпарах даь къаьна цIенош даьгIача моттигашка, «Ташкент» яхача гостиницана гаьна йоацаш, хIанз клумбаш еш, визаш догIаш латт. Города юккъе хьалъергйола, керттерча даькъе административни, зданеш ийс балл низ болаш мохк аьгача а хIама дергдоацаш еш я.

Керда Ташкент хьалъяра план чIоагIъяьй. Городо дIалоана моттиг 3000 гектар шерлургья. Пхе шера паччахьалкхен капиталовложенеи чотах хьалдаь а даьха наха чуIе дIалургда 5 миллион квадратни метр чуIе моттиг йола цIенош. Уж шоллагIа Ташкент хIана яц аьнна да: мохк агале ерригача городе хинна чуIе моттиг 6 миллиони 600 эзар квадратни метр яр. Цу чуIеча цIеноех доккхагIа дола дакъа юхедисад.

Ерригача республикаша дакъа лоац Узбекистана керда столица хьалъеча. Укх шера 900.000 квадратни метр совгIа чуIе моттиг кхоачаргья ташкентцашка, хьатIадоагIача шера— 1300.000. Уж хургья мохк агзро хIама дергдоацаши дика тоаяьи зданеш.

Чиланзаре чуIе цIенош хьалдеча хьу санна латт хIанз кранаш, дукхаза вIаштIардаь масехк итташ цIенош хьалдеш латт цига. Белгалдаккха деза, Чиланзаре мохк агарах цхьаккха а здани телха ца хилар. Эскара доакъоша Ташкента хьалъю 150.000 квадратни метр чуIе моттиг йола керда-спутник-Сергели. ХIанз цига хьалъеш латт 574 чуIеча цIеной объект. Гурале хьалъяь яргья город-спутник.

Ерригача Ташкенте город тоаеш а цIенъеш а дукха балхаш да деш, телхарг лаьрхIа дола дерригa цIенош дIадоахаш да, капитально тоадеш латт бIаьш цIенош.

— Городе ваха хIара саг гIирсаш хьалдеча дакъа лоацаш хила веза,— иштта я таханарча Ташкента девиз.

Иосиф СИГАЛОВ,
АПН корреспондент.

ЛадувгIа

РАДИО: 8.25 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 16.00 — Моттигерча авторий музыка. 16.30 — «КIалдлуш йоаца къахьегамхо» яха очерк (нохчий меттала). 17.15 — Индустриальни Нохч-гIалгIайче. 17.30 — «Къонал» (гIалгIай меттала).

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.45 — Дешара шерага накъа долхаш. 19.05 — Бакъдолчоя тIера хьаийца фильм. 19.25 — Телевизионни кердадараш (нохчий меттала). 19.40 — Телевизионни кердадараш. 20.00 — Концерт.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовиккий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-30-91; бехктокхама секретара—2-45-48; партийни вахарен, промышленнии, юртбоаламен, культуран, письмойн отделий—2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря—2.45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05169. Заказ № 3929.